

universitātes avīze

Otrdiena,
28. novembris,
2000. gads

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

www.lanet.lv/~luua

№7

JAUNUMI

LU vadība tiekas ar žurnālistiem un diplomātiem

Latvijas Žurnālistu savienība regulāri rīko tādu pasākumu kā Diplomātiskais Salons. 21. novembrī diplomāti un žurnālisti tika aicināti uz sarunu "Latvijas Universitāte Latvijā un pasaulē"

18. novembra Korporāciju gājiens

18. novembrī Latvijas studentu un studenšu korporāciju biedri devās gājiēnā no Latvijas Universitātes uz Brāļu kapiem, atzīmējot Latvijas Valsts proklamēšanas gadadienu un godinot tos karavīrus, kuri krituši cīņā par Latvijas neatkarību. Gājiēna priekšgalā arvien tiek nests vēsturiskais Kalpaka bataljona Atsevišķās studentu rotas karogs.

Iepriekšējos gados gājiēnā piedalījās aptuveni 1000 cilvēku no visām Latvijas 23 studentu un 13 studenšu korporācijām.

Korporāciju gājiēna tradīcija iedibināta jau pirmās Latvijas Brīvvalsts laikā un regulāri notiek no 1922. gada. Pēc valsts neatkarības atjaunošanas 1991. gadā korporācijas, turpinot tradīcijas, 18. novembrī dodas gājiēnā.

COM! MĀRTIŅŠ KREITUS,

Prezidiju konventa un Studentu korporācijas "Lettonia" seniors

Valsts svētki Filoloģijas fakultātē

18. novembris ir mūsu valsts svētki, bet vai šī diena ir svētki arī ikvienam no mums? Filoloģijas fakultātes studenti uz šo jautājumu ir atbildējuši pozitīvi, ierosinādami sarīkot Latvijas Republikas dibināšanai veltītu pasākumu. Nereti valsts svētkiem mēdz būt formāla pieskaņa, taču tā it nemaz nebija jūtama filologu un viņu viesu saietā. Varbūt "vainīga" bija telpa – nule sakārtotais vestibils ar milzīga izmēra dzīvespriecīgu Īras Rozentāles gleznu "Anemones vējā". Varbūt tā bija runātāju – dekānes Janīnas Kursītes, rektora Ivara Lāča, Lietuvas Republikas vēstnieka Petra Vaitiekūna – personiskā, izjustā attieksme pret notikumu. Varbūt tā bija Trīsvaigžņu ordeņa virsnieka Alvida Butkus sveikšana dažas stundas pirms ordeņa pasniegšanas ceremonijas, kā arī prorektora Jura Krūmiņa sveikšana nesenās goda dienas sakarā. Svinības bija sirsnīgas, kā jau dzimšanas diena.

Klātesošie bija liecinieki jauna folkloras ansambļa nākšanai pasaulē: uz savu pirmo publisko priekšnesumu sadūšojās Filoloģijas fakultātes studentes, kas tradicionālo dziedāšanu un mūzikas instrumentu spēli bija apguvušas Andas Ābeles vadībā. Parasti pirmo kucēnu liktenis ir zināms, bet šie peldēja tīri labi. Un vēl – savdabīgu akcentu svinībām piešķīra Rīgas Ukrainu vidusskolas skolēni, filologu kaimiņi, kas visus iepriecināja ar ukraiņu dziesmām un dejām. Goda tērpi un neliels koncerts skaidri liecināja par to, ko viņiem nozīmē Latvijas Republikas svētki.

2. lpp. ▶

AKTUALITĀTES

Novembrī - tradicionāli Studentu diena

Augstskolas laikraksts ir, bija un būs!

Studentu dienā – 17. novembrī - lielas svinības bija Jelgavā. Tās rīkoja Latvijas Lauksaimniecības universitāte, un šurp bija sabraukuši vai visu Latvijas augstskolu aktīvākie studenti.

Rīta pusē Jelgavas pils Sudraba zālē notika LLU laikraksta "Plēsums" rīkotais seminārs augstskolu presei "Laikraksts augstskolā". Uz to pulcējās kolēģi no Rīgas Tehniskās universitātes "Jaunā Inženiera", Daugavpils Pedagoģiskās universitātes laikraksta "Lai Top", Rīgas Ekonomikas augstsko

Semināra dalībniekus uzrunā laikraksta "Plēsums" žurnāliste Anda Austruma

9. lpp. ▶

ŠAJĀ NUMURĀ:

Mēs un mūsu veselība jeb esam vai neesam atkarīgi no ... - 6. un 9. lpp.

"UA" viesojās Ģimenes centrā, ieklausījās veselības mācības ievadlekcijā, runājās ar studentiem, ko dzīvē darīt bez alkohola, narkotikām ...

Amerikā top grāmata un tiek spēlēts basketbols - 5. lpp.

Atklājam jaunu rubriku - teātra pele vēro! - 8. lpp.

DOMĀSIM KOPĀ

Integrācija Latvijā un NVO loma

Raksta tēmu – par integrāciju - piedāvāju pati, jo uzskatu to par īpaši svarīgu un aktuālu. Bet vai pats jēdziens "integrācija", ko tik bieži pieminam, nav kļūvis par modes vārdu, nav devalvējis? Jēdziena tiešā jēga ir sakļaušanās, daļu ciešāka vienotība ar veselo, un tam ir ļoti daudz šķautņu. Tāpēc to piesaucam tik bieži, kad runājam par Latvijas ieiešanu mūsdienu tirgus saimniecībā, Eiropas Savienībā. Gribu piedāvāt sarunu par citu integrācijas šķautni, kas saistīta ar pašas Latvijas iekšējo dzīvi.

2. lpp. ▶

JAUNUMI

Valsts svētki
Filoloģijas
fakultātē

◀ 1. lpp.

Ukraiņu skolnieku sveiciens

Kādā etnologu simpozijā Helsinku universitātes profesore Sirpa Karjalainen raksturoja attieksmes maiņu pret valsts svētkiem Somijā: 1950. gados tā esot bijusi ļoti oficiāla, "stīva", taču jau 70. gados kļuvusi daudz personiskāka, izjustāka, tā

dējādi liecinot par zināmu sabiedrības brieduma pakāpi. Vai arī mēs būtu pavirzījušies solīti tuvāk brīvu cilvēku sabiedrībai?

VALDIS MUKTUPĀVELS

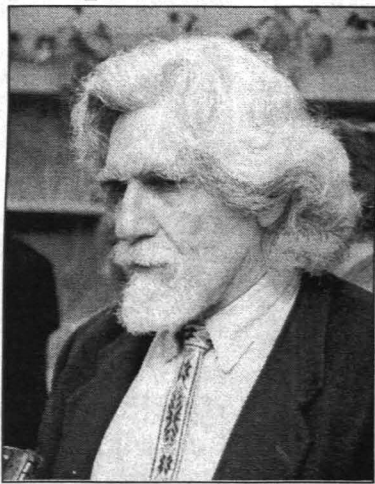
Fulbraita stipendiāti
strādās Latvijā

Ceturtdien, 16. novembrī, ASV vēstniecībā notika pieņemšana par godu ārzemju pasniegumiem un zinātniekiem, kuri šajā mācību gadā kā Fulbraita stipendiāti strādās Latvijā.

Latvijā ar ASV valdības atbalstu lekcijas lasīs seši amerikāņu profesori, no kuriem četri strādās ar Latvijas Universitātes vēstures, politikas zinātnes, matemātikas un Eiropas kultūras programmu studentiem. Ārzemju pasniegēji strādās arī Rīgas Juridiskajā augstskolā, Rīgas Biznesa skolā, sociālās pedagogijas augstskolā "Attīstība".

Profesors Deivids Hendersons mācīs Latvijas studentiem matemātiku. Viņš pastāstīja, ka viņa sieva ir latviete, tāpat tā ir tieša saistība ar mūsu valsti. Vaicāts par savu skatījumu uz zinātnes nākotnes perspektīvām šeit, profesors izteica neizpratni par zemajām algām, kādas saņem augsta līmeņa speciālisti, un puda viedokli, ka tieši šis nenokārtotais jautājums ir attīstības kavēklis.

Profesors Daniels Kronenfelds savukārt studē tautu integrācijas problēmas; viņš vēlas atklāt netipiski mierīgās latviešu un krievu līdzpāstāvēšanas cēloņus. Jau agrāk profesoriem radusies interese par

Deivids Hendersons

bijušajam padomju republikām.

Fulbraita stipendiāti nākamajā mācību gadā strādās arī skolās – Rīgas 1. ģimnāzijā un Juglas ģimnāzijā. Finansiāli atbalstīti arī tādi projekti kā Māras Pelēces dokumentālās filmas "Ko nozīmē būt latvietim?" veidošana, Daniela Kronenfelda pētījums par latviešu un krievu attiecībām Latvijā un Kellijas Dreiperes iecere iedzīvināties Latvijas pilsētā sociālajā attīstībā.

ANDA LASE

COPERNICUS STIPENDIEN

für 1 Semester in Hamburg / Berlin

Bewerben können sich Studierende aus osteuropäischen Staaten, die

* Jura, Journalismus, Wirtschaftswissenschaften oder Politologie studieren,

* 4 Fachsemester in ihrem Heimatland absolviert haben, dabei

* gute bis sehr gute Leistungen erbracht haben sowie

* gute bis sehr gute Deutschkenntnisse nachweisen können und

* gesellschaftlich engagiert sind.

Das Stipendium umfasst

* ein ca. viermonatiges Studium an der Universität Hamburg / Berlin,

* ein ca. zweimonatiges Praktikum in einem Unternehmen, Behörde, etc.

* Unterbringung in einer Hamburger / Berliner Gastfamilie,

* Kosten für Hin- und Rückreise, Visum, öffentlichen Nahverkehr,

* Versicherungskosten und

* ein monatliches Taschengeld in Höhe von DM 360,-.

Programmbeginn:

01. April (Bewerbungsschluss: 01.10. des Vorjahres)

01. Oktober (Bewerbungsschluss: 01.04. desselben Jahres)

Bewerbungsunterlagen und weitere Informationen bekommst Du

* im Internet unter:

www.rrz.uni-hamburg.de/copernicus

* per Post von: COPERNICUS e.V.

Schlüterstr. 16

D-20146 Hamburg

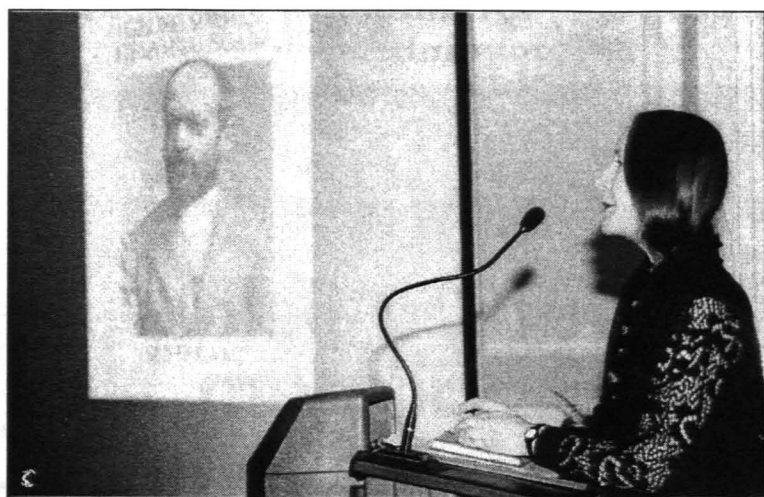
Tel.: ++49-40-39 50 55

Fax.: ++49-40-39 73 49

Atver Zimmelam veltitu grāmatu

9.novembrī LU Mazajā aulā notika grāmatas "Nauda. Dzīvesstils. Identitāte." atvēršana. Pie grāmatas ir strādājis starptautisks kolektīvs, - autori no Vācijas, Krievijas un Latvijas. Darba zinātniskā redaktore, socioloģijas docente Anna Stepčenko uzsvēra, ka šis ir izdevies un vajadzīgs darbu apkopojums – veltījums socioloģijas aizsācējam Vācijā Georgam Zimmelam (*Georg Simmel*), kurš pirms 100 gadiem izdeva savu "Naudas filosofiju". Grāmata iznākusi LU zinātniskajā sērijā un lai gan ārēji "askētiska", tās autori lepojas ar kvalitatīvu pienesumu socioloģijas zinātnes attīstībai Latvijā.

GATIS DILĀNS

DOMĀSIM KOPĀ

Integrācija Latvijā un NVO loma

◀ 1. lpp.

Tātad Latvijā ir neintegrētas sabiedrības daļas, tātad neesam konsolidēta valsts? Patiešām, mēs esam sašķelta sabiedrība. Latvijas iedzīvotāju etniskais raibums ir ļoti senas vēstures mantojums. Tiesa, pašreizējās proporcijas (57% latviešu un 43% citu tautību cilvēku) ir arī padomju nacionālās politikas uzspiestās migrācijas sekas. Savas īpatnības ir iedzīvotāju ģeogrāfiskajā izvietojumā, reģionu un lielpilsētu etniskajā sastāvā, ir LR pilsoņi un iedzīvotāji, kam pilsonība jāiegūst naturalizācijas ceļā. Paši pēdējie rādītāji (pilsoņu īpatsvars 2000. gada oktobrī ir 75,3% no iedzīvotāju kopskaita) liecina, ka tuvākā nākotnē katru gadu naturalizācijas procesu būs izgājuši 30 – 40 tūkstoši.

Pastāv zināms lomu sadalījums ekonomiskajā un politiskajā dzīvē. Kaut kas tajā ir tradicionāls (latvieši – lauksaimniecībā, kultūrā, citautieši – rūpniecībā, transportā). Turpretim latviešu noteicošā loma politikā un administrācijā izrietēja no 1994. gadā pieņemtā Pilsonības likuma. Pilnīgi nesakrīt intereses pilsētu un lauku iedzīvotājiem, lielpilsētām un mazpilsētām. Visbeidzot, 90. gadi mūs sadalīja trūcīgajos un bagātajos, un šī sociālā diferenciācija Latvijā ir visai dziļa. Tomēr polarizēta sabiedrība mēs neesam, starp iedzīvotāju grupām ir intensīva komunikācija, pastāvīga sakarsme. Nevajadzētu iemūžināt sašķeltni, nevajadzētu pieļaut, lai tā pārvērstos polarizācijā.

Pēc kāda scenārija attīstīsies dzīve 90. gados šādā sašķeltā sabiedrībā? Sadzīvošanas scenāriji bija iespējami dažādi – arī asa konfrontācija, kā liecina citu bijušās PSRS reģionu pieredze. Daļa Latvijas politiķu būtu gribējusi panākt cittautiešu asimilāciju un nepilsoņu masveida izbraukšanu – repatriāciju. Tas būtu asas, atklātas konfrontācijas scenārijs. Tāds neiznāca. Dzīve ritēja drīzāk atbilstoši segregācijas, separātisma scenārijam: bez asiem konfliktiem, bet atsvēšināti sadzīvoja sabiedrības daļas – katra ar savu informācijas plūsmu. Vai tāda peldēšana pa straumi var būt mūžīga? Uz šāda fonda iespējami atklātu konfliktu uzliesmojumi. Latvija to piedzīvoja 1998. gada martā un iekļuva starptautiskā skandāla centrā.

Igaunija pirmā izrāvās no tāda apburtā loka, pārrāva stagnācijas ķēdi un jau 1997. gadā piedāvāja abām Igaunijas sabiedrības daļām integrācijas koncepciju. Igaunija nodemonstrēja tādu etnopolitiku, kas atbilda Eiropas demokrātijas standartiem. Mēs palikām zaudētājos. Latvijas valdošā politiskā elite 1997. – 1998. gadā vēl negribēja atzīt, ka līdzšinējā izvairīgā, neskaidras perspektīvas etnopolitika sevi izsmēlusi. Kaut gan

zinātnieku darbos un konferencēs par integrāciju bija rakstīts un runāts jau 1993. – 1994. gadā.

Tomēr – apstākļi spieda un arī Eiropas starptautiskās institūcijas mudināja (piemēram, Eiropas komisija savā ziņojumā par Latviju 1997. gada jūlijā). Latvijas valdība 1998. gadā uzdeva ekspertu grupai sagatavot integrācijas programmas projektu. Tāds arī tika sagatavots, plaši apspriests 1999. gadā un gada beigās arī akceptēts.

Kādas ir mūsu "Sabiedrības integrācijas Latvijā" galvenās idejas? Integrācijas procesu mēs traktējam plašāk nekā sākotnēji Igaunijā, kur integrācija bija domāta galvenokārt neigauņiem. Interpretācija orientēta uz visu sabiedrību, jo atsvēšinātība samana daudžos veidos – arī kā latviešu atsvēšinātība no valsts varas. Visām sabiedrības daļām tiek piedāvāta sakļaušanās programma uz valstiskas piederības, uz pilsoniskās apziņas bāzes – tāds ir tuvināšanas pamats. Mūsu integrācijas programmā tika iestrādāta partnerības ideja. Citautieši nav pasīvi integrācijas objekti, viņi ir līdzdalībnieki šajā procesā. Dzīli kļūdaini ir priekšstats, ka šī programma paredzot asimilāciju. Pati integrācijas ideja ietver dažādības saglabāšanu. Cittautieši Latvijā, integrējoties valsts dzīvē, saglabā savu identitāti un kulturālo specifiku.

Atšķirīgas intereses pastāvēs vienmēr. Jāmācās diskusiju kultūra. Nevis norobežoties, uzsverot atšķirības, bet meklēt kopīgo, vienojošo un iet uz pastāvīgu dialogu – arī šī doma ir būtiska izstrādātās programmas garā.

Sabiedrības integrācijas programma bija aicinājums uz domu apmaiņu. Tāds dialogs sabiedrībā arī notika. 1999. gada pavasarī – vasarā apmēram 80 semināros un konferencēs 25 000 cilvēku visā Latvijā tika aicināti izteikt savus viedokļus par topošo dokumentu, ieteikt grozījumus, precizējumus utt. Programmas saturs tika grozīts. Nākamajā versijā iestrādāta pilnīgi jauna nodaļa par sociālo integrāciju. Aptaujā, kas tika veikta vēlāk, noskaidrojās, ka 40% cilvēku valstī ir informēti par šādas programmas esamību un ap 35 – 42% vērtē to pozitīvi.

Protams, atradās arī kritizētāji un noliedzēji. Kā 2000. gada 15. oktobrī bija redzams TV "Panorāmā", politisku galējību pārstāvji ir vienoti pret integrāciju. Pretēji loģikai un programmas garam un saturam "Līdztiesības" lidere T. Ždanoka paliek pie pārliecības, ka tā esot asimilācijas iecere. Turpretim P. Lāce uzskata, ka visiem spēkiem jāvakā naturalizācija un integrācija, jo tāš apdraud latviešus. Ja radikālo uzskatu paudēji pozitīvi pieņemtu integrācijas programmu, varētu domāt, ka tā ir kļu-

daina. Programma nav pakļauta nevienas partijas politiskajiem uzskatiem. Tā ir nepolitiska un būtībā labākais kompromiss, ko varēja piedāvāt visām sabiedrības daļām tani brīdī.

Ja man vajadzētu atbildēt uz jautājumu, kāpēc integrācija līdz šim ritējusi lēni, es atsauktos uz vispasaules pieredzi. Daudzās valstīs ir pētījumi un pierādīta aksioma: cilvēki nevar ātri, viegli, nesāpīgi mainīties citā vidē, ieaugt citā kultūrā. Šie procesi jāsekmē, tāpēc nepieciešama valstiska programma. Viens no sekmēšanas ceļiem ir nevalstisku organizāciju iesaistīšanās integrācijas procesā.

Kādu nevalstisko organizāciju attīstības kopainu parādīja NVO IV Forums 2000. gada 20. – 21. oktobrī? Latvijā reģistrēts ap 5000 sabiedrisko organizāciju, bet 750 esot reālas un perspektīvas. Mūsu valstī 10% cilvēku saistīti ar kādu organizāciju, bet 3% pieskaitāmi aktīvistiem. Kā vērtējama šāda pilsoniska aktivitāte? Bijušās PSRS robežās tā ir augsta, bet salīdzinājumā ar ASV vai Dāniju – zema. Tomēr pēc noplākuma 1991. gadā un sākot ar 1996. gadu vērojams nepārtraukts kāpums. Var teikt, ka nevalstiskajam sektoram ir sava vieta sabiedriski politiskajā dzīvē un arī integrācijā.

Socioloģiskajā pētījumā "NVO un sociālā stabilitāte" (1999. gada decembris) parādījās, ka NVO aktīvistiem ir citāda attieksme pret dzīvi nekā caurmēra cilvēkam. Viņi – sociāli aktīvi, pozitīvāk vērtē valsti, grib līdzdarboties, ietekmēt notikumus. Visā NVO sistēmā dominē pašorganizācijas princips.

Nevalstisko organizāciju vidū veidojas augstāks tolerances, līdzjūtības, pretimnākšanas līmenis. Sociālās sfēras NVO gādā par invalīdiem, bērniem, sievietēm no nelabvēlīgas vides. Pie kam šajās organizācijās cilvēki nedalās pēc etniskās piederības vai pilsonības principa. Aprūpējot visus, kam šī palīdzība nepieciešama, NVO faktiski viņus vieno, integrē. Veiksmīgi darbojas NVO reģionālie centri Ventspilī, Jēkabpilī, Alūksnē un citur, iegūstot vietējo pašvaldību un komercstruktūru atbalstu. Nacionālās kultūrbiedrības visu 90. gadu garumā ne tikai gādā par savas etniskās kultūrvides (krievu, poļu, ebreju, baltkrievu u. c.) saglabāšanu, bet arī māca saviem biedriem lojalitāti pret Latvijas valsti un aicina uz dialogu ar latviešu sabiedrību.

Šinī jomā vēl daudz darāmā, tomēr NVO IV Foruma dalībnieki puda pārliecību, ka nevalstisko organizāciju sistēma ir viens no efektīvākajiem līdzekļiem sabiedrības integrācijā.

Profesore ILGA APINE

JUBILEJA

Jubileja nepelnīti
aizmirstam mācībspēkam

Latvijas Universitātes Bibliotēkā viņa dāvinājums veido atsevišķu fondu, zinātnē viņš veicis daudz, bet tā arī nav piedzīvojis īstu atzinību ne 20. gadu Latvijā, ne pēckara laikā. Viņš – LU privātdocents NIKOLAJŠ KOHANOVSKIS, kura 130. dzimšanas dienu atceramies 22. novembrī.

Ar zelta medaļu

Viņš piedzima Podolijā, Tuļčiņas pilsētā, bet izglītība aizsākās Ēmīrovā ģimnāzijā, kura tika absolvēta ar zelta medaļu. Studenta gaitas Nikolaju Kohanovskis aizveda uz slaveno Pēterburgas universitāti, kurā viņš kopš 1889. gada rudenis mācījās Tiesību zinātņu fakultātē. Jaunietis saņēma sudraba medaļu par apceri “Sacensība starp ūdensceļiem un dzelzceļiem”, kurā aplūkoti abu transporta veidu trūkumi, kā arī priekšrocības.

Fakultāti Nikolajs Kohanovskis beidza ar 1. šķiras diplomu. 1896. gadā stipendiāts kļuva par politiskās ekonomijas maģistru.

Dzīve un darbs
Tālajos Austrumos

1900. gadā viņu iecēla par Vladivostokas Austrumu institūta docentu. No 1914. gada 16. marta viņš šajā augstskolā bija profesora vietas izpildītājs, bet divus gadus vēlāk kļuva par profesoru.

1922. gada beigās šeit uz ilgu laiku nostiprinājās padomju vara. Nikolajs Kohanovskis tai bija īpaši nepieņemams: domājošais tautsaimnieks marksismu neatbalstīja. Bolševiki Nikolaju Kohanovskis vispirms padzina no dekāna amata, bet drīz pēc tam atņēma profesora nosaukumu. Viņš bēga no Tālajiem Austrumiem: vispirms devās uz Maskavu, pēc tam ar grūtībām ieguva ārzemju pasi un emigrēja uz Latviju. Iespējams, vīzu palīdzēja iegūt Nikolaja Kohanovska draugs, ievērojams sinologs un latviešu folkloras pētnieks LU profesors Pēteris Smits. Abi viņi strādāja vienā institūtā. Latvijas Valsts Vēstures arhīvā saglabāties ar Pētera Smita roku rakstīts apliecinājums, ka tieši viņš uzaicinājis Nikolaju Kohanovskis strādāt Latvijas Universitātē.

Privātdocents neatkarīgajā Latvijā

Ieradies mūsu valstī 1923. gada 8. decembrī, Nikolajs Kohanovskis turpināja savu zinātnieka, pasniedzēja misiju. Viņa ne pārāk ilgā darbība Latvijas Universitātē izvērtās gana iezīmīga. 1924. gada 12. februārī Nikolaju Kohanovskis ievēlēja par Universitātes Tautsaimniecības fakultātes Politekonomijas katedras privātdocentu. Viņš lasīja lekciju kursu par tautsaimniecības teoriju un tautsaim-

niecības mācības vēsturi. N. Kohanovskis uzrakstīja apceri par tematu “Darbs un viņa produktivitāte”. 1925. gadā izdots viņa politekonomijas lekciju kurss. Turpinājās Nikolaja Kohanovska publicista darbība.

Cilvēks, kura likteni
daudz neizzināta

Pēc Nikolaja Kohanovska aiziešanas pensijā 1929. gadā ziņas par viņu pārtrūkst. Latvijas Konversācijas vārdnīcā lasām, ka 1929. gadā – jau pēc pensionēšanās – zinātnieks devies uz Ameriku. Ko viņš darīja šajā tik tiešām lielo iespēju zemē? Ja strādāja, tad kur? Nekādas ziņas par to nav atrodamas. Tāpat nav zināms, kad zinātnieks atgriezās Latvijā.

Kad 60. gadu sākumā Universitātes Bibliotēkas Retumu nodaļas darbiniece Laima Laroze ar kolēģiem ieradās pie bijušā privātdocenta Kohanovska, lai saņemtu viņa apjomīgo grāmatu dāvinājumu, literatūras kalni sagaidīja neiedomājami sliktā stāvoklī. Turklāt grāmatu bija tik daudz, ka pašam Maskavas priekšpilsētas piētīcīgā mitekļa saimniekam tik tikko atradās vieta. Pēckara gados padomju varu viņš neinteresēja: cilvēks no laikposma, par kuru pat atmiņas centās izdzēst.

Līdz šim pat Nikolaja Kohanovska miršanas gads nebija zināms, bet Rīgas pilsētas Dzimstarakstu nodaļa sniedza oficiālu atbildi: “Rīgas pilsētas Dzimstarakstu nodaļā 1966. gada 11. janvārī reģistrēta Kohanovska Nikolaja miršana. Kohanovskis Nikolajs miris 1966. gada 9. janvārī, dzimis 1870. gadā, dzīvojis 1. Rīgas pansionātā (adrese: Rīga, Telts ielā 1).” Tātad kādreizējais LU pasniedzējs nomira gandrīz 96 gadu vecumā! Viņš apbedīts Kalna kapos. Tie ir daļēji slēgti un atrodas Sarkandaugavā.

Vērtības Nikolaja
Kohanovska fondā

Zinātnieka dāvinājums Latvijas Universitātei agrajos sešdesmitajos gados veido Nikolaja Kohanovska fondu, kuram ir vēsturiska nozīme. Dāvinājumā – grāmatas, kā arī novikums “Politiskās ekonomikas teorija” (acīmredzot, lekciju konspekts), kurā vairākās vietās ar Kohanovska roku izdarīti pieraksti un labojumi. Kohanovska fondā atrodama galvenokārt literatūra politiskajā ekonomijā, bet ir pārstāvētas arī radniecīgās disciplīnas, daudz ir statistikas krājumu, enciklopēdiju un vārdnīcu. Nikolajs Kohanovskis rūpīgi sekoja visam jaunajam biznesa aktivitātēs, tādēļ viņa grāmatu klāstā ir “Business šodien, vakar, rīt”, M. Tugana-Varanovska “Politekonomijas jaunākā vēsture”, kā arī “Politekonomijas pamati” itāļu valodā. Ir Žana Žaka Ruso izteikumu krājums, tautsaimnieka V. Mirabo darbi.

Latviešu cilmes mācībspēks J. Spalviņš grāmatā “Japāņu progress” (arī tā atrodas Nikolaja Kohanovska fondā), izdotā tajā pašā Austrumu institūtā, kurā strādāja gan grāmatas autors, gan Nikolajs Kohanovskis, raksta: “Mums jāstrādā godīgi un patstāvīgi, kaut lēnām, un atceroties, ka ne viss ir zelts, kas spīd, un – jo lēnāk brauks, jo tālāk tiks. Arī pēc mums dzīvos mūsu darbs, un tikai darbā mēs būsim nemirstīgi.” Šie vārdi precīzi izsaka Nikolaja Kohanovska mūža centienus. Tāpēc ir palicis viņa godprātīgi darītais darbs.

VIJA APINĪTE

Laimai Larozei netrūkst optimisma

Viņa allaž ir darbīguma un enerģijas pilna. Laima Laroze – Retumu nodaļas darbiniece. Reti stabils cilvēks. Pati ar smaidu mēdz sacīt, ka viņai ir viena darbavieta, viens bērns un ir bijis viens vīrs. Kad pienākusi septiņdesmitā gadskārta, laiks izvērtēt mūža guvumu.

- Laimas kundze, jums ir neparasts uzvārds...

- Par uzvārda izcelšanos zinu diezgan maz, lai gan par dzimtas vēsturi esmu interesējusies. Vairāk izdevās noskaidrot par mammīti. Par tēvu zinu, ka viņš ir dzimis Valmieras apriņķī, Kauguros. Īstens proletārietis, kurš ātri sāka darba dzīvi un strādāja par burtlici. Neiedomājami daudz lasīja, ieguva labu izglītību. Pēc Pirmā pasaules kara aizgāja strēlniekos, gan Krievijā, gan Latvijā strādājis par žurnālistu, pat redaktora amatos bijis. 1937. gada represijās saņēma PSRS augstāko soda mēru – nošaušanu. Man tikai nesen izdevās uzziņāt, kur viņš ir apbedīts – kopā ar citiem ļoti ievērojamiem latviešiem. Aiz Maskavas – Komunarkā. Tā nav nekāda kapsēta, bet poligons, kur šāva simtiem tūkstošiem dažādu tautību cilvēku.

Mana māte 1914. gadā aizbrauca uz Petrogradu studēt, tad sākās karš. Ar manu tēvu viņa iepazinās Krievijā, Sibīrijā, kur tētis strādāja par laikraksta redaktoru.

- Kad atgriezāties Latvijā?

- Māsa 1944. gadā, bet es gadu vēlāk, māte tikai 1947. gadā pēc izsūtījuma ziemeļos. Pamatskolas 7. klasi beidza jau Latvijā. Sekoja vidusskola, un pienāca laiks izlemt, ko darīt tālāk. Gribēju studēt tieslietas, jo mani dziļi aizvainoja, kā izturējās pret maniem vecākiem. Mamma atcerējās – viņai lasīts spriedums, kas bijis uzrakstīts kādam vīrietim vārdā Milers. Māte sacījusi – būtu vismaz atraduši sievietei rakstītu spriedumu. Nu, gribēju būt taisnības cīnītāja, taču juristos man pat dokumentus neņēma pretī, jo biju “tautas ienaidnieku” bērns. Tad iestājās Filoloģijas fakultātes bibliotēku zinātņu nodaļa.

Mani allaž ir valdinājuši grāmatu pasaule. Te sava loma gan māsas draugiem, gan kaimiņiem. Ļoti interesējos par grāmatām, daudz pētīju, daudz lasīju.

- Pēc studijām tūdaļ atnācāt uz šejieni? Un visu mūžu bibliotēkas cilvēks?

- Bibliotēkā esmu bijusi dažādos amatos. Sākumā bibliotekāre lasītāju apkalpošanas nodaļā, tad bibliotekāre – tulks, bet tas neizteica darba būtību, nodarbojos ar to pašu lasītāju apkalpošanu. No 1957. līdz 1992. gadam biju direktora vietniece zinātniskajā darbā. Pēc manis un ar manu ie-

teikumu šajā darbā sāka strādāt Elvira Vēvere.

Tolaik lasīju arī lekciju kursus Universitātē, bibliotēku zinātņu nodaļā: par lasītāju apkalpošanu, bibliotekārā darba automatizāciju un mehānizāciju – bibliotekārā darba organizāciju.

- Un nu jūsu darba dzīve saaugusi ar Retumu nodaļu?

- Jā, jau septiņus gadus. Kā galvenā bibliotekāre pēta un mēģinu saglabāt to, kas vēl glābjams: fondā iepludinātās ievērojamu cilvēku – docētāju, zinātnieku, mecenātu utt. – dažādās kolekcijas. Savulaik mums daudz dāvināja, zināma fondu daļa sastāv tieši no dāvinājumiem. Tolaik nepievērsa uzmanību šo grāmatu saturēšanai vienviet, kā tas, piemēram, bija ar Pētera Smiņa ķīniešu grāmatu fondu. Dāvinājumus būtībā putināja: sadalīja pa atsevišķām nodaļām. Ja grāmata ir pieprasīta, tad lika vienā fondā, ja ne – atstāja pamatfondā. Dāvinājumam ir jāpaliek kopā. Tagad mans uzdevums ir – ja ne salikt kopā, tad vismaz radīt informāciju par kolekcijām.

- Vai bibliotekārs, savā mūžā “pārracis” grāmatu kalnus, maz var atbildēt, kurš ir viņa iemīļotākais rakstnieks?

- Atvainojos par tradicionālo atbildi, bet mans iemīļotākais autors ir Sekspīrs. No latviešu rakstniekiem, protams, Rainis ar viņa spožo, joprojām moderno latviešu valodu, Aspazija, Ojārs Vācietis.

- Kā veidojās jūsu personiskā dzīve?

- Mans vīrs Juris Mihailovs bija ievērojams zinātnieks – fizikis, zinātņu doktors, akadēmiķis, dažādu prēmiju laureāts, vairāku grāmatu, 300 zinātnisku darbu autors. Viņa sacerējumi izdoti ASV, Anglijā, Ķīnā, Izraēlā... Viņš nodarbojās ar teorētisko fiziku. Ilgus gadus vadīja Fizikas institūtu. Kad sāksās laikmetu maiņa, viņš no šī darba aizgāja, kļuva par institūta laboratorijas vadītāju. Kopš 1994. gada esmu atraitne.

Bet iepazīnāties mēs jau 1946. gadā. Biju pavisam meitenīte, nesen pārradusies Latvijā. Juris jau students, es – sešpadsmitgadīga skolniece. Juris mācījās Fizikas un matemātikas fakultātē, bet es konfliktēju ar matemātiku – nepatika, nepdevās. Toties labi rakstīju domrakstus – vismaz tā atzina mani skolasbiedri un skolotāji. Vienam otram es pat domrakstus sacerēju. Un pēkšņi iepazīnos ar šo jaunekli – izcili fizikas teorētiķi, matemātiķi. Prepoli jau pievelkas. Draudzējāmie, strīdējāmie, tad nolēmām apprecēties.

Kad mums piedzima meitiņa un mēs vakaros pastaigājāmies gar pludmali, viņš sacerēja dažādas pasakas – ar turpinājumiem kā seriālus. Ik turpinājumu gaidījām ar nepa-

ciētību, un vīrs arī pats nezināja, kāds ikreiz turpinājums būs.

Abi meitiņas Marinas vectēvi labi gleznoja, mans vīratēvs bija profesionāls gleznotājs, un meita lielā mērā bija mantojusi mākslinieces dotības. Izdomāja studēt arhitektūru. Iestājas Tehniskās universitātes arhitektūras nodaļā, kuru sekmīgi pabeidza un sāka strādāt Latvijas celtniecības zinātniskās pētniecības institūtā. Pašlaik strādā privātfirmā arhitektoniskās izpētes grupā, veic pētījumus gan Vecrīgā, gan citviet Latvijā.

Viņas vīrs arī ir arhitekts, strādā tajā pašā arhitektūras izpētes grupā. Roku rokā. Zēl, ka vīrs neredzēja mazmeitu un mazdēlu. Mazmeitai pieci gadi, iet bērnudārzā, puikam vēl nav divi gadi. Protams, es piepalīdzu meitai rūpēs par bērniem, jo viņai darbs no agra rīta līdz vēlam vakaram.

- Kādi ir jūsu vaļasprieki?

- Patīk māksla, un cenšos nepalaist garām nevienu labu izstādi. Ļoti patīk mūzika. Eju uz simfoniskajiem koncertiem, patīk džeza. Patīk tik dažādi komponisti kā Mocarts un Brāms. No modernajiem – Pēteris Plakidis. No džeza klasiķiem – Džordžs Geršvins.

Kad finansiāli tas bija iespējams, apceļoju diezgan dažas valstis. Arī bijušajā Padomju Savienībā biju daudzviet: Baltkrievijā, Ukrainā, Karēlijā, Gruzijā, Uzbekijā, laimējās būt Tālajos Austrumos. Kad vēl dzīvs bija vīrs, ar kuģi apbraucām piecas jūras – no Vladivostokas līdz Petropavlovskai Kamčatkā. Bija sapnis ieraudzīt Ziemeļu Ledus okeānu, taču nepiepildījās.

- Vai ir kas tāds, ko jūs cilvēkiem nekad nepiedotu?

- Nodevību. Dažādās jomās.

- Vai esat optimiste?

- Absolūti! Ja būtu pesimiste, sen vairs nedzīvotu. Vecāku traģēdija. Bārenes bērība. 1964. gadā traģiski aizgāja bojā mana māsiņa. Bet bija jāiztur. Un jādzīvo.

VIJA APINĪTE

Dejo “Dandari”

Drēgnajā 14. novembra vakarā, kad visi koki jau sen kaili, LU galvenajā ēkā pēkšņi sagriezās krāsains un jautrs lapu virpulis. Tie bija mundrie “Dandari”, kas pierībināja un pieskandināja krēs-

laino Lielo aulu, svinot savu 20. gada jubileju. Ar siltu atsaucību sanākušie viesi uzņēma patiešām dižo “Diždanci”, “Rucavieti” un citas lustīgas un ne tik lustīgas dejas. Likās, pat vijoles un citi mūzi-

kas instrumenti iejuka dancotāju pulkā un virpuļoja līdzī. No dziesmām atmiņā visvairāk palika dziedri elēģiskā Sibīrijas latviešu “Kur tu skriesi, vanadziņi?”. Svētuku programmu kuplināja kavēšanās atmiņās un pārdomas par “Dandaru” tapšanu un dzīvi. Izrādās, viņi ir ne tikai dejojāji, dziedātāji un muzikanti, bet arī aktīvi folkloras vācēji, savā repertuāra veidotāji. Par to liecināja dziesmas un dejas latgaliešu mēlē.

Ja kāds sirsniņā pasākuma viess vēl nekad nebija klausījies un skatījis “Dandarus”, tad viņam nu bija jauka iespēja to darīt, par spīti pelēkajam rudenim gūstot možu omu. Ejoj arī no aulās, kājām tā vien gribējās spert raitu dejas soli.

IEVA JASINSKA

JŪSU ZINĀŠANAI

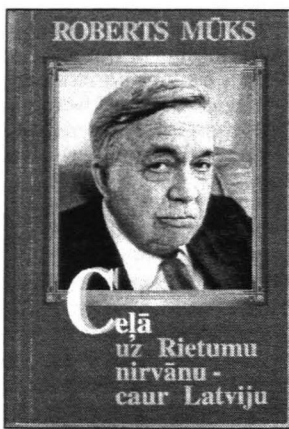
Latvijas intelektuālo potenciālu
vairo ASV un Kanādas profesori

Nacionālās universitātes, risinot zinātnes un izglītības jautājumus, bagātina valsti. Latvieši citās zemēs pilnveido zinātnes un izglītības procesus Latvijā. Nozīmīga vieta pieder **ROBERTAM MŪKAM (AVENAM)**, kurš ieguva izglītību un akadēmisko statusu Latvijā, pie Berlīnes Oranburgā, Bavārijā. Akadēmiskās studijas viņš sāka Vircburgas universitātē un Baltijas universitātē Hamburgā, Luvēnas katoļu universitātē (Belģija), Briseles universitātes Žurnālistikas fakultāti R. Mūks (Avens) absolvēja ar maģistra grādu. Vēlāk viņš emigrēja uz ASV, Kalamazū, kur Ann Arboras universitātē Mičiganas pavalstī ieguva maģistra grādu bibliotēku zinībās. Studijas tika turpinātas Ņujorkas Fordhama universitātes Teoloģijas fakultātē, ko viņš absolvēja ar PhD grādu salīdzināmajā reliģijas vēsturē. Pēc tam R. Mūks (Avens) strādāja Ainoas (Iona) koledžā netālu no Ņujorkas. Pēc

pensionēšanās profesors 1988. gadā pārcēlās uz dzīvi Kalamazū pilsētiņā Mičiganā. Tagad par dzīvesvietu izvēlējies Rīgu.

Ar sievu Elzu pirmo reizi R. Mūks ieradās Latvijā 1989. gada rudenī. Kopš Latvijas brauciena viņš savus darbus raksta tikai latviešu valodā. R. Mūks uzskata sevi par reliģiologu, viņš sarakstījis deviņas reliģiski psiholoģiska rakstura grāmatas. Profesors ir izveidojis savu viedokli, ka mūsdienu vadošo zinātnes - tehnoloģijas fenomenu, ieskaitot marksisma utopisko domāšanas stilu, var izskaidrot tikai ar kristiānisma ieguldījumu rietumu gara dzīvē. Reliģija ir kultūras substance, un kultūra ir reliģijas forma.

Strādājot Ņujorkā, R. Mūks piedalījās latviešu literārajā bohēmā - Elles ķēķī, kur iesaistījās arī ārsts - profesors un literatūras kritiķis **Pāvils Vasariņš** ar savu kundzi Zemdegu. Viņa portretu ilustrēja Dace

Micāne-Zālite rakstā "Man nav zudusi māju sajūta" (Latviešu ārstu un zobārstu apvienības (LAZA) Apkārt raksts Nr. 147, novembris, 1999. g.

LZA korespondētājloceklis, LU MF profesors **ALFRĒDS MILTIŅŠ**

FAKULTĀTĒS

Prāta atvērtība valodām

Moderno valodu fakultāte ir tā vieta LU, kur profesionālā līmenī tiek sagatavoti tulkā dienesta vajadzībām. Sastatāmās valodniecības un tulkošanas nodaļā ir trīs maģistrantūras tulkošanas programmas: angļu - latviešu, angļu - franču - latviešu un angļu - dāņu - latviešu. "Mums, kā ES kandidātvalstij, ir ļoti laba sadarbība ar oficiālām amatpersonām un vieslektoriem no Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta", informēja tulkošanas maģistrantu programmas direktore **IEVA ZAUBERGA**.

Pirmkārt, saņēmām pedagogisko palīdzību. Pārstāvji no EK un EP brauc šeit pāris reizes semestrī un nedēļu strādā ar mūsu studentiem. Mērķis ir attīstīt studentu prasmi sekmīgi nokārtot ES organizētos eksāmenus, lai kļūtu par konkurētspējīgiem ES tulkājiem.

Otrkārt, tā ir tehniskā palīdzība. Pateicoties veiksmīgajai sadarbībai, Moderno valodu fakultātes sinhronās tulkošanas kabinets ir iekārtots pēc visiem Eiropas standartiem.

Treškārt, saņemam arī finansiālo palīdzību. Vairākiem mūsu studentiem tiek piešķirtas stipendijas studijām Ženēvas universitātes tulkošanas nodaļā, studijām Lielbritānijā angļu valodas uzlabošanai, kā arī mācību maksas segšanai tepat Latvijā. Lai iestātos tulkošanas maģistrantūras tulkošanas programmā, ir jābūt bakalaura grādam modernajās valodās vai ar to salīdzināmam diplomam. Eksāmenā ir jāiztur trīs pārbaudījumi: rakstiskā tulkošana (no vienas valodas otrā), mutiskā jeb secīgā tulkošana, kad pēc pāris minūšu garas pasnieguma runas tā pēc atmiņas ir jāpārtulko un intervija, kurā ir jānotiek savai vēlmē mācīties tieši šajā fakultātē un jāparāda savas zināšanas aktuālākajos Eiropas notikumos. "Valodu zināšana mūsu studentiem ir samērā laba", atzina asociētā profesore Ieva Zauberga. "Studenti svešvalodās runā brīvi, tomēr to, cik labā līmenī tas notiek, jums ir jāautā mūsu vieslektoram no lielākā tulkošanas dienesta pasaulē "Joint Interpreting & Conferens Service" Haraldam Froidensteinam (Harald Freudenstein). To arī darījām, lūdzot vieslektoru atbildēt uz dažiem mūs interesējošiem jautājumiem.

- **Kā, salīdzinājumā ar citām universitātēm, jūs vērtējat LU studentu svešvalodu zināšanu līmeni?**

- Austrijas universitātēs vācu valoda, piemēram, ir izcila. Gan slovēņu, gan arī ungāru studentu vidū Austrijā tā ir ļoti laba. Manuprāt, tā tur ir vēcā tradīcija - mācīties vācu valodu un darīt to labi. Latvijas Universitātē ir jāizšķir aktīvās un pasīvās valodas zināšanas. Aktīvās zināšanas parāda to, cik labi tu šajā valodā runā. Pasīvās zināšanas atspoguļo tavu saprast, lasīt un rakstīt prasmi. Tās parāda, kas tev par šo valodu ir mācīts un cik tu no visa tā zini. Kad pirmo reizi atbraucu uz Latviju, biju mazliet šokēts par studentu izrunu. Tā, manuprāt, nebija pietiekami laba. Studentiem bija jātulko no latviešu valodas uz angļu. Man, kā klausītājam, reizēm bija grūti sekot. Diemžēl līdzko sākas nepareizā izruna, es zaudēju savu kompetenci tajā, ko dzirdēju. Ierodoties otrreiz, mani sagaidīja pozitīvs pārsteigums. Studentu angļu valodas izruna un tulkošanas iemaņas bija uzlabojušās. Starp maniem apmeklējumiem bija pagājis apmēram pusgads, kura laikā studenti bija jūtami pilnveidojušies.

Jūsu Universitātē pasīvās valodu zināšanas ir labas. Problēma ir tās aktīvā daļa. Tā kā redzēju tās uzlabošanas, es ceru, ka arī turpmāk valodas izruna uzlabosies.

- **Ar ko, jūsuprāt, latviešu studenti savā domāšanā un mentalitātē atšķiras no cittautu studentiem?**

- Jūs vēlaties diplomātisku vai godīgu atbildi? ... Diplomātiskā atbilde būtu - jums vēl ir daudz jāmācās, bet jūs jau to zināt. (Vienalga kādu profesiju mācoties, vispirms jāapgūst amatiera zināšanas). Esmu pamanījis, ka šeit, salīdzinot ar Rietumeiropas universitātēm, studentiem ir daudz mazāka atvērtība un zinātkāre par pasauli kopumā. Rietumeiropas studentiem ir atvērtāki prāti, viņi vēlas visu zināt, vēlas kļūt par apmaiņas studentiem. Viņi ir gatavi pamest valsti un gadu vai divus dzīvot citur. Viņi vēlas mācīties ne tikai savās, bet arī Anglijas, Francijas un Vācijas universitātēs. Šeit studentiem prāta atvērtības pakāpe ir zemāka. Viņi ir neieinteresētāki braukt un mācīties arī citur. Tā ir godīga atbilde... Es nezinu, kas varētu tikts darīts, lai to mainītu. Es domāju, tas ir laika jautājums. Jūs joprojām esat jauna valsts un daudzas lietas mentalitātes ziņā laika gaitā vēl mainīsies.

- **Nobeigumā, kā jūs komentētu angļu valodas lielo popularitāti pasaulē?**

- Es domāju, ka tas nāk viņveidīgi. Angļu valoda ir gandrīz visas pasaules kopējā valoda. Visi vairāk vai mazāk labi runā angļiski. Un visi domā, ka, runājot angļiski, varēs viens otru saprast. Tā bieži vien nav taisnība, jo angļu valoda, kādā som runā ar grieķi, pilnīgi noteikti nav viena un tā pati. Viņi ļoti bieži nerunā vienā valodā un nesaprot viens otru, lai gan abi it kā runā angļiski. Vismaz viņi tic, ka tā ir angļu valoda... Šobrīd ir vēl viens valodas vilnis, un tā ir spāņu valoda. Tā arī ir daudzu kopējā valoda. Spāņu valoda pasaulē ir izplatītāka nekā franču valoda. Jaunie ļaudis tagad domā - es mācīšos spāņu valodu un mani sapratis visā pasaulē: Spānijā, Dienvidamerikā, Āzijā un pat daļā Āfrikas. Visas lietas nāk viņveidīgi, tomēr angļu valoda, manuprāt, paliks kā pirmā "lingua franca" (valoda).

GITA LIEPIŅA

LU - 81

Franču zinātnieki LU

Savulaik jau stāstījām, ka mūsu Universitātē viesojušies divi pazīstami franču zinātnieki - valodnieks profesors **ANTUĀNS MEIJĒ (Meillet)**, kurš Latvijā pabija 1922. gadā, un vēsturnieks profesors **Anri Ozērs (Hauser)**, kurš Latvijas Universitātē nolasīja lekciju 1930. gada oktobrī (sk. "Izglītība un Kultūra", 1995. gada 7. dec., 7. lpp.). Kopš tā laika mums izdevies savākt sīkākas ziņas par franču zinātnieku viesošanās mūsu *Alma mater*, un mēs lojotam cerību, ka šī informācija izrādīsies interesanta arī "Universitātes Avīzes" lasītājiem.

Mūsu meklējumu rezultātā izdevās noskaidrot, ka viens no augstāk minētajiem franču zinātniekiem, konkrēti - profesors **A. Ozērs**, viesojies mūsu Universitātē ne tikai 1930., bet arī 1922. gadā. A. Ozērs dzimis 1866. gadā Orānā (Alžīra), 1885. - 1885. gadā mācījies *Ecole Normale Supieure* (Augstāka norma skola) Parīzē. Pēc šīs mācību iestādes beigšanas viņš pasniedza vēsturi un ģeogrāfiju Buržē un Puatjē licejos, pēc tam bija vēstures profesors Klermon-Ferānas un Dižonas universitātēs. Kopš 1919. gada A. Ozērs bija vēstures profesors Parīzes universitātē. Galvenokārt viņš pētīja XVI - XVII gadsimta Francijas ekonomiskās vēstures problēmas. Viņa zinātnisko interešu lokā bija manufaktūru attīstības, strādnieku stāvokļa, cenu vēstures problēmas, Rišeljē ekonomiskā politika. Viņš rakstījis arī par kalvinisma vēsturi Francijā un Francijas iekšpolitikas vēsturi XVI - XVII gadsimtā. Profesors A. Ozērs mira 1946. gadā.

Ar profesora A. Ozēra vārdu saistīta franču un latviešu tuvināšanās. Būdam vēl Dižonas universitātes profesors, viņš kopā ar dažiem citiem franču zinātniekiem un politiķiem uzņēmas Parīzē iznākošā žurnāla "La Revue Baltique" patronātu. Žurnāls tika izdots Versajas miera konferences laikā. Šajā informācijas un propagandas izdevumā viņš publicēja rakstus, pierādot, ka arī Francijai var būt kulturālās, politiskās un saimnieciskās intereses, lai atbalstītu jaunās Baltijas valstis. Būdam franču un latviešu tuvināšanās biedrības priekšsēdētājs, A. Ozērs sekmēja franču un latviešu kultūras tuvināšanos. Viņš kopā ar augstāk minēto profesoru A. Meijē ierosināja vairāku stipendiju dibināšanu latviešu skolēniem Turkuēnas licejā. 1921. gada oktobrī tur devās pirmie stipendiāti. Viņš aicināja dažus no saviem skolēniem Parīzē uzrakstīt plašākus zinātniskus darbus par Baltijas jūru un Baltijas valstīm.

Apmeklējot Latviju 1922. gada rudenī, profesors A. Ozērs sarunā ar Universitātes avīzes "Students" darbiniekiem dalījās iespaidos par mūsu valsti un Universitāti. Lielu iespaidu uz viņu atstāja tā enerģija, darba mīlestība un disciplīna, kuras latviešu tauta parādīja, pārvarot grūtības, kuras Latvijas zemei nesa Pirmā pasaules kara un Latvijas neatkarības cīņu postījumi. Runājot par Latvijas Universitāti, profesors A. Ozērs nosauca tās problēmas, kuras rada telpu un naudas līdzekļu trūkums.

Viņš atzīmēja latviešu studentu neapstrīdamo inteliģenci un viņiem piemēroto tieksmi pēc zināšanām. Taču ar nožēlu viņš norādīja, ka blakus savam mācību darbam lielākajai studentu daļai jādaļa savi spēki, strādājot peļņas darbus. Tādēļ viņiem paliek maz laika patstāvīgam darbam ar zinātnisko literatūru, un tāpēc viņi savā zinātniskajā domāšanā atrodas pārāk stiprā profesoru ietekmē. Profesors A. Ozērs atzīmēja, ka Francijā, lai pieradinātu studentus pie zinātniskā darba, mācību spēki neietver lekciju saturā visu zinātnisko materiālu, bet veido

mācību procesu tādējādi, lai studenti mācītos patstāvīgi strādāt ar speciālo literatūru. Profesors A. Ozērs arī teica, ka viņam ir ļoti simpātiska Latvijas Universitātes latviskošana. Viņš pauda domu, ka īsta kultūra var būt vienīgi nacionāla. Bet studenti nedrīkst aizmirst, ka tiem jāpaliek ciešā sakarā ar vispasaules zinātni, un tas panākams tikai tad, ja blakus savai dzimtvalodai students pilnīgi pārvaldīs vismaz vienu pasaules valodu.

Tā paša gada oktobrī profesors A. Ozērs nolasīja mūsu Universitātē sešas lekcijas - trīs zinātniskās un trīs populārās. Zinātnisko lekciju cikla tēma bija "XIX gadsimta franču vēsturnieki" (nolasītas 1922. gada 18., 20. un 22. oktobrī). Populārā lekciju tēma - "Francija XX gadsimtā sākumā" (nolasītas 1922. gada 17., 19. un 21. oktobrī).

Diemžēl pašlaik vēl nav izdevies atrast nekādas papildu ziņas par mūsu raksta sākumā pieminētā franču lingvisti profesora **A. Meijē** saka-riem ar mūsu Universitāti.

1922. gadā Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes studenti nodibināja Latvijas Universitātes studentu kooperatoru biedrību (kopš 1924. gada 1. aprīļa - LU Studentu kooperācijas veicināšanas biedrība). Šīs biedrības locekļi ļoti aktīvi pievērsās kooperācijas problēmām. Un 1924. gada sākumā pazīstamais franču zinātnieks ekonomists **Šarls Žids (Charles Gide)** atsūtīja šai biedrībai savas lekcijas, kas bija nolasītas *College de France* (Franču koledža - mācību iestāde Parīzē, kur savas lekcijas lasa zinātnieki - lielākie speciālisti savās nozarēs - un tās bija pieejamas visiem interesentiem).

Š. Žids (1847 - 1932) - ekonomisko teoriju vēstures speciālists, franču kooperatīvās kustības teorētiķis. Viņš piedzima hugenotu ģimenē, kura pieturējās pie ļoti stingriem morāli ētiskajiem principiem, un tas izaudzināja viņu kā morāli nevainojamu cilvēku.

1874. gadā Š. Žids beidza Parīzes universitātes Juridisko fakultāti, vēlāk bija pasniedzējs Bordo un Monpeljē universitāšu Juridiskajās fakultātēs. No 1898. līdz 1920. gadam viņš bija Parīzes universitātes Juridiskās fakultātes profesors. 1886. gadā Š. Žids iestājās tajā pašā gadā Nimes pilsētā dibinātajā "Tautas ekonomijas biedrībā". Vēlāk šī biedrība kļuva par tā saucamo Nimes kooperatoru skolas pamatu, kas atstāja dziļu iespaidu kā uz franču, tā arī uz starptautisko kooperācijas kustību. Š. Žids uzskatīja, ka kapitālistiskajai sabiedrībai piemērotos trūkumus var labot ar masveida kooperācijas kustību. Sevišķu vērību viņš veltīja patērētāju kooperācijai, uzskatot, ka tās principu izplatība nodrošinās ražotāju pienācīgu atalgojumu un izbeigs patērētāju ekspluatāciju. Savos darbos Š. Žids aizstāvēja uzskatu, ka ekonomikas zinātnē jāinteresējas ne tikai par ražošanas procesiem, bet arī par patēriņu. Pēc Š. Žida domām, tikai ekonomikas organizācija patērētāju interesēs nav tās organizācija ienākumu interesēs, bet iedzīvotāju sociālo vajadzību interesēs.

Pēc viņa domām, tieši kooperatīvā kustība un pirmām kārtām - patērētāju kooperācija ļauj galvenajai iedzīvotāju daļai stāties pretī kapitālistu alkatībai, tajā pašā laikā izvairoties no revolūcijām un dažādiem sociālajiem satricinājumiem. Kooperatīvā kustība arī attīsta sabiedrības solidaritātes un interešu kopības izjūtu. Š. Žids domā, ka kooperācijas un solidaritātes principiem jāpārvar sabiedrībā valdošās pretrunas.

(Turpinājums sekos)

GEORGS BRIEŽKALNS,
LU Bibliotēkas bibliogrāfs

MĒS PIE VIŅIEM

Jaunā pieredze ir absolūti nepieciešama

BAIBA BROKA, LU Juridiskās fakultātes pasniedzēja, kopā ar Latvijas kolēģiem un sadarbībā ar Amerikas juristiem gatavo jaunu mācību grāmatu jurisprudences studentiem. Par šo sadarbību, mācībām šeit un Amerikā – mūsu saruna.

Baiba Broka

- Pastāstiet par Amerikas un Latvijas Universitātes juristu sadarbību.

- Latvijas Universitātes juristi sadarbojas ar Luisa & Klārka Juridisko koledžu. Šis koledžas profesors Stīvs Džohansens pasniedz priekšmetu *legal writing*, kas ietver juridisko tekstu analīzi un tekstu sastādīšanu. Mūsu Universitātē tā ir jauna mācība, turpretī Amerikā tā ir tradīcija jau 40 gadus. Mums ir pieredze, ka līdz šim studentiem esam devuši tikai teorētiskās zināšanas. Juridisko tekstu specifika tomēr ir atšķirīga no dailliteratūras vai sacerējuma. Pēc sadarbības ar Amerikas kolēģiem mēs secinājām,

ka tas ir interesants priekšmets un vajadzētu tā pasniegšanu nodrošināt arī Latvijas Universitātes studentiem. Sapratām, ka labāk būtu izmantot jau esošās tradīcijas, nevis sākt visu no jauna. Mūsu sadarbības skolas profesors Stīvs Džohansens uzņemas uzrakstīt mācību grāmatu Latvijai. No Latvijas puses šīs grāmatas tapšanas projektā ir iesaistīti trīs pasniedzēji – es, Daiga Iljanova un Guna Kaminska. Daiga Iljanova koncentrējas uz nodāļu, kas saistās ar likumdošanas aktu sastādīšanu; Guna Kaminska – uz krimināltiesību dokumentiem. Mana daļa ir par civiltiesiskajiem dokumentiem, līgumu sastādīšanu.

Faktiski šī mācību grāmata ir Stīva Džohansena darbs, kam realizēties palīdz trīs latvieši ar savām idejām. Grāmata top sadarbībā ar Sorosa fondu un ar Amerikas Informācijas centra palīdzību, viņi mums palīdzējuši gan finansiāli, gan praktiski. Tāpat sadarbojamies arī ar Luisa un Klārka koledžu, mums ir apmaiņas programma ar viņu lektoriem. Tas ir interesanti gan studentiem, gan viņiem pašiem – atbraukt no savas sakārtotās valsts, redzēt problēmas. Viņus fascinē mūsu arhitektūra, kultūra. Amerika tomēr ir jauna valsts bez senām tradīcijām, mūsu tradīcijas ir gadsimtiem vecas.

Protams, ir starpība starp Amerikas un Latvijas likumdošanas sistēmu, līdz ar to, veidojot grāmatu, vajag piemērot viņu sistēmu mūsējai. Nebūtu lietderīgi likt studentiem analizēt tikai Amerikas piemērus. Mūsu ziņā ir materiālu vākšana, tulkošana, strādājām arī pie tā, lai šī grāmata būtu piemērota Latvijai.

Nākamgad 2. kursa juristiem mēs jau sāksim mācīt juridisko analīzi un

teksta sastādīšanu. Līdz tam laikam grāmatai jābūt jau nopērkamai, pieejamai – strādāsim uz tās bāzes.

- Vai piemērot grāmatu Latvijai, balstoties uz Amerikas juristu pieredzi, ir sarežģīti?

- Tas ir sarežģīti. Mums nākas meklēt līdzības, analogijas ar Latvijas dokumentiem.

- Vai studentiem šeit nemācāt tieši Amerikas juristu pieredzi?

- Mācām. Mums ir jārada juristiem Latvijā priekšstats, kā ir Amerikā, kas tur ir savādāk un kāpēc. Svarīgi, lai cilvēks, saņēmis akadēmisko izglītību Latvijā, vēlāk, aizbraucot strādāt uz ārzemēm, ir informēts.

Latvijā arī ir daudz amerikāņu kompāniju, kas pieprasa, lai līgumi tiktu sastādīti pēc Amerikas pieredzes, tradīcijām. Tātad mūsu juristiem jāzina, kādas ir šīs tradīcijas.

Jaunajā mācību grāmatā būs arī šis informatīvais materiāls par atšķirībām.

- Vai cilvēks, kas beidzis juristus Latvijā, ir sagatavots doties strādāt specialitātē uz ārzemēm?

- Tas ir atkarīgs no tā, uz kādu valsti un kādā specialitātē. Ir lietas, kas ir fundamentālas un nemainās. Piemēram, zinot tiesību teorijas pamatus, apgūt jaunas niānses ir vieglāk. Apgūt juridiskās zināšanas šeit un aizbraucot strādāt uz Ameriku varētu būt problemātiski, jo tiesu sistēmas ir atšķirīgas.

- Kuram radās ideja sastādīt jauno mācību grāmatu?

- Šī ir visu kopīgā ideja. Kad kolēģi no Amerikas pirmo reizi atbrauca strādāt uz Latviju, grupā bija arī Stīvs Džohansens, kurš pasniedza *legal*

writing. Šeit studenti nemaz nebija informēti, ka šāds priekšmets pastāv. Tas ir ļoti būtisks. Piemēram, ja literāros sacerējumos no stila viedokļa nav pareizi atkārtot vienu un to pašu vārdu katrā teikumā, tad juristam konsekvēnti jāsiglabā viena un tā pati terminoloģija. Studentiem arī tiek piedāvāti neprecīzi vai nepareizi teksti, un viņi mācās tos rediģēt, meklēt kļūdas. Jāmācās analizēt, izteikt viedokli, jāmāk atlasīt būtiskais. Iepriekšminētais ietver vairākas stadijas – informācijas vākšanu, apstrādi, dokumentu organizēšanu, un katrs šis etaps prasa specifiskas teorētiskās zināšanas.

Vienīgais, kas mūsu juristiem līdz šim saistījās ar rakstīšanu, bija lietvedība. Pārējais bija pasniedzēju iniciatīva – cik daudz viņi lika rakstīt dokumentus.

Mēs plānojam *legal writing* pasniegt vienu semestri, bet Amerikā viņi to mācās četrus gadus.

- Ko jums devusi ārzemju pieredze?

- Pagājušogad mēnesi biju Amerikā vērot viņu mācību procesu – piedalījās lekcijās, klausījās. Šī pieredze veicināja arī kritisku attieksmi pret to, ko tu pats raksti un runā. Ja vairāk sāc sevi strukturēt, izveidojas sistēma. Interesanti ir paņemt savus vecos studiju laika zinātniskos darbus un pēc jaunajām likumsakarībām veidot tos citādāk.

Šī jaunā Amerikas pieredze bija absolūti nepieciešama. Ja man pēc Juridiskās fakultātes beigšanas otrajā dienā būtu jāiet birojā un reāli būtu jāstrādā pie līgumu rakstīšanas, es būtu lielā "ķezā", jo Universitātē mēs to vienkārši nedarījām.

Studentus mācām strādāt ar tip-

veida līgumiem, bet, protams, katrā konkrētā situācijā ir savādāka, nevar vienkārši pārkopēt un nomainīt vārdu.

Grūtākais studentam ir atšķirt būtiskāko. Zinot likumsakarības, tas kļūst vienkāršāk, students iemācās koncentrēties uz svarīgāko, iemācās pat teikumu formu.

Amerikā man bija iespēja satikties arī ar praktizējošiem advokātiem. Secinājums ir viens – mēs tomēr sagatavojam universālākus juristus, amerikāņu juristiem ir ārkārtīgi šaura specializācija. Amerikā, piemēram, ģimenes lietu speciālists var pilnīgi nezināt kriminālistiku. Amerikā viss ir ļoti sakārtots, nekādas neordināras situācijas nav iespējamās. Mūsu juristiem savukārt jāprot "domāt uz visām pusēm". Amerikā prognozēt nākotnes notikumus ir vienkārši, tur ir politiska sistēma, kas darbojas. Par problēmām, pat ja tās ir, viņi nemēdz runāt, tur cilvēki ar problēmām nav vajadzīgi.

Latvijā vēl nav tā, ka katrā uzņēmumā būtu sava juridiskā nodaļa, kurā katrs jurists atbild par savu tēmu. Amerikas juristi var strādāt savā nozarē līdz mūža beigām, mums šāda iespēja netiek garantēta.

Domāju, ka Latvijā ir ārkārtīgi daudz cilvēku, kam šāda nesakārtotība ir izdevīga. Vērojot likumdošanas sistēmu šeit, es neredzu, ka kādam īpaši interesētu tajā ieviest kārtību.

- Kad plānojat izdot savu grāmatu?

- Esam jau sākuši grāmatas tulkošanu. Ziemassvētkos varētu būt tās prezentācija.

ANDA LASE

SPORTS

"US" basketbolistes atkārtoti viesojas Amerikā! Gaidījām vairāk!

LU sieviešu basketbola komanda "Universitātes Sports" novembrī piedalījās turnejā ASV, spēlējot ar sešu amerikāņu universitāšu komandām. Mūsu komandas bilance – divas uzvaras, četri zaudējumi. Visgrūtākā spēle bija ar Dž. Vašingtona universitātes komandu, kurai zaudējām ar 52:106. Tā bija pirmā spēle, jo grūti ir aklimatizēties (laika starpība 7 stundas), un, protams, laukumā cīņa pret pretinieku nežēlīgo presingu.

Otrā spēle bija ar Fordhamas universitāti Ņujorkā. Spēle bija ļoti līdzvērtīga. Pretnieces uzvarēja ar 77:81. Pretinieku komandas treneris spēli novērtēja kā labu.

Trešo spēli spēlējām ar Bridžportas universitāti, kuru uzvarējām ar 85:45. Pēc šīs sacensības pretinieku komandas treneris aicināja vairākas mūsu basketbolistes mācīties un spēlēt viņu universitātē.

Ceturto spēli ar 49:84 zaudējām Masačūsetsas universitātei Amherstā. Komanda ir laba, fiziski sagatavota, mums atkal bija problēmas ar presingu pārvarēšanu.

Piekto spēli aizvadījām ar Rhode Island universitāti Kingstonā; to uzvarējām ar 77:76. Jāsaka, ka šajā spēlē tiesneši "ļoti centās", lai mūsu komandas centra spēlētājas atstātu laukumu ar piecām personīgām piezīmēm.

Spēles beigu daļā centra spēlētājas vietā veiksmīgi nospēlēja uzbrucēja Edīte Daugina, gūstot septiņus punktus pēc kārtas, kas arī izšķīra rezultātu. ASV studentu līgas noteikumu traktēšana atšķiras no FIBA noteikumiem, tādēļ arī daudzreiz zaudējām bumbu (nostaigāti, pretinieka bloķēšana, cīņa par atlecošajām bumbām).

Pēdējo, sesto spēli, aizvadījām ar

Templas universitātes komandu Filadelfijā. Zaudējām ar 77:84. Piecas minūtes pirms spēles beigām rezultāts bija neizšķirts, taču pretnieces bija veiksmīgākas, mūsu spēlētāju sniegtā bija jaušams nogurums.

Spēļu organizators pirms spēles teica, ka šajā universitātē mācoties tikai melnādainie studenti, taču pārsteidzoši bija, ka komandā ir daudz balto spēlētāju. Skatītāji gan, protams, bija tikai melnādainie.

Šajā universitātē ir sava policija, kura mūs sargāja visu spēles laiku...

Lielākā daļa spēļu notiek ar orķestra un "karsējmeiteņu" atbalstu, ar akrobātikas elementu izpildi, kā arī ar katras komandas talismana klātbūtni. Skatītājiem arī ir interese par šīm spēlēm.

Mūsu komandas sastāvs: Dz. Mežzaķe, E. Done, V. Druka-Jaunzeme, I. Jansone, H. Ozoliņa, I. Melnace, K. Žeimute, E. Daugina, L. Jansone, A. Jēkabsons, kura ir "RAPA – Rīgas zieds" spēlētāja, taču šajā turnejā papildināja mūsu komandas sastāvu un spēlēja ļoti veiksmīgi. Delegācijā bija arī mūsu komandas līdz šim vērtīgākā spēlētāja - Juridiskās fakultātes studente Zanda Redāla, taču pēc mugurkaula operācijas viņa vēl nevar spēlēt.

Spēļu organizatori ir apmierināti ar mūsu spēli, un, sacenšoties ar mīnētājam komandām, neatkarīgi no rezultāta bijām līdzvērtīgi pretinieki ASV universitātes komandām.

Turnejas rīkotāji bija parūpējušies, lai mēs gūtu iespaidus par šo valsti.

Pagājušajā gadā jau bijām Vašingtonā, tādēļ šoreiz ekskursija pa pilsētu pastiprināja iepriekš redzēto.

Protams, vislielāko iespaidu šajā ceļojumā atstāja Ņujorka – ar savu plašumu, debesskrāpiem, ar kontrastējoši vienkāršiem kvartāliem.

1. rindā no kreisās: Ilva Ozoliņa, Inese Melnace, Edīte Daugina. 2. rindā no kreisās: Inese Jansone, Dzintra Mežzaķe, Kristīne Žeimute, trenere Inta Pāne, Evita Done. Braucam ar kuģi no Ņujorkas uz Brīvības statuju

Interesanta bija ekskursija ar kuģi uz Brīvības statuju. Tās vareno iespaidu jūt, tai tuvojoties.

Visplašākā panorāma paveras, uzbraucot Pasauls tirdzniecības centra 110. stāvā, 412 m augstumā. Ņujorka paliks atmiņā ar Brodveju, Rokfelleru centru, Bruklina tiltu, ANO ēku (ar mūsu valsts karogu), *Empire State Building*, kas ir viens no pirmajiem debesskrāpiem pasaulē, kā arī ar nemitīgi mirgojošām un mainīgām reklāmām. Taču jāpiekrīt viedoklim, ka Ņujorka jāredz, par to nevar izstāstīt!

Tā kā basketbols 1891. gadā sācies ASV, Springfildā, Masačūsetsas štatā, tad mums bija liels prieks apmeklēt Basketbola Slavas zāli minētājā vietā. Ēkas trīs stāvos attēlota basketbola attīstības vēsture ar daudzām slavenībām. Arī mūsu leģendārā Uljana Semjonova ir redzama šajā Slavas zālē.

Interesanta un savdabīga ir Ņūporta Atlantijas okeāna krastā. Ļoti skaistās un senlaicīgi celtās muižas (pilis) šeit ir no 1748. gada, savdabīgi kontrastējot ar vēlāk celtajām. Protams, visas šīs ēkas pieder miljonāriem.

Īpatnēju iespaidu atstāja Filadelfija. Iebraucot šajā pilsētā, neredzējām nevienu balto cilvēku, pārsteidza netīrība māju apkārtnē, daudz pamestu ēku ar izsīstiem logiem.

Tajā pašā laikā Filadelfijas centrā viss ir tīrs un kārtīgs. Šī pilsēta ievērojama ar to, ka 1776. gadā šeit parakstīta ASV Neatkarības deklarācija, vēlāk pieņemta ASV Konstitūcija. Braucienis notika, pateicoties LU rektora Ivara Lāča un "US" prezidenta Jāņa Melbārža atbalstam.

INTAPĀNE,

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes VSI nodaļas lektore, trenere

GENĀDIJS KARTUZOVŠ,

LU lektors

IEPAZĪSIMIES

Farmaceits nav tikai zāļu tirgotājs

Kā jūtas jaunie studenti, kuri šogad uzsākuši mācības LU Medicīnas fakultātes farmācijas programmā, par to savās atzinības labprāt dalījās pirmkursnieki Indra, Valdis, Pārsla, Ilze, Ineta, Olga, Elīna, Gita un Arta.

Indra: - Esmu Lēdurgas aptiekas vadītāja un vēlos iegūt augstāko izglītību. Arī laukos farmaceitam ir jābūt ziņošam. Turklāt es nemaz nevēlos strādāt kādā pilsētas aptiekā, jo man patiešām patīk darbs laukos. Universitātē ceru iegūt daudz jaunu zināšanu.

Valdis: - Mani interesē medicīna, un tā nu esmu šeit. Ar ķīmiju gan man iet grūtāk, taču saistošs šķiet zāļu gatavošanas process. Manuprāt, farmaceita galvenās īpašības ir precizitāte un iejūtība. Ja atnāk cilvēks, vēlas pasūtīt zāles, bet viņam pietrūkst naudas, varbūt, ka tās vajadzētu pat iedot uz parāda.

Pārsla: - Medicīnas skolā esmu beigusi māsu specialitāti. Jau četrus gadus strādāju aptiekā, tādēļ atnācu mācīties uz LU.

Cilvēki slimnīcā vēlas, lai māsiņa ar viņiem vairāk parunājas. Ārstu par zālēm viņi tā neatļauj iztaujāt, taču ar māsiņu runājas labprāt. Tā arī man pašai radās interese vairāk uzzināt par medikamentiem, to iedarbību. Strādājot lauku aptiekā, arī esmu novērojusi, ka ne vienmēr cilvēkiem ir nauda, lai aizietu pie ārsta. Atnākot uz aptieku, viņi lūdz palīdzību un palīdzību man.

Ilze: - Ar gadiem esmu secinājusi, ka vēlos turpināt savas māmas profesiju, tādēļ vēlos iegūt farmaceita izglītību, lai varētu strādāt viņas aptiekā. Manuprāt, šī profesija ir interesanta tāpēc, ka ir saskarsme ar cilvēkiem. Farmaceits – tas nav parasts pārdevējs. Tā ir ļoti inteligenta profesija, tajā ir mazliet no biznesa. Tas dzīvei piedod asumu.

Ineta: - Mani interesē tas, ka no teikts ķīmiskais savienojums var ietekmēt slimības gaitu un cilvēka organismu. Farmācija – tā ir arī prestiža lieta.

Olga: - Esmu jau ieguvusi vecmātes specialitāti, bet ļoti grūti ir atrast darbu.

Arta: - Mācos tādēļ, ka mani interesē šī profesija un tai ir ļoti daudz

iespēju. Studējot katrs var laicīgi izvēlēties sev prioritātes. Kad absolvēsim fakultāti, mums būs daudz plašāks redzējums farmācijā kā zinātnē. Varēsim darboties zinātnē, strādāt aptiekās, kosmetoloģijā un citur.

Mēs šeit esam pirmo gadu. Un tas jau arī ir kaut kas, jo pirmajiem būt ir gods.

Doma bija jau sen

Farmācijas programmas direktore ir asociētā profesore RUTA MUCENIECE: - Bija noplākusi interese par ķīmiju, un bija doma Ķīmijas fakultātē veidot farmācijas ķīmiku vai ražošanas farmaceita kursu. Taču atjaunojot LU Medicīnas fakultāti, tika nolemts, ka farmaceits ir veselības aizsardzības speciālists un programma pieder tieši šai fakultātei. Tajā laikā es strādāju Zviedrijā, Upsalas universitātē, un no Medicīnas fakultātes dekāna profesora Ulā Vikmaņa sekoja uzaicinājums iesaistīties programmas izstrādāšanā un kļūt par tās direktori. Ritēja sagatavošanas darbi, līdz LU Senātē jūnijā tika apstiprināta farmācijas studiju programma un uzņēmām jaunus studentus.

Astoņus gadus strādāju Upsalas universitātē

Nodarbojos ar zinātnisko darbu. Savulaik esmu beigusi Medicīnas akadēmijas Farmācijas fakultāti (to reiz – Rīgas Medicīnas institūts). Pēc tā absolvēšanas sāku strādāt Organiskās sintēzes institūtā. Mana zinātniskā darbība allaž bijusi saistīta ar farmakoloģiju.

Tallinā 1990. gadā notika starptautiskā farmakologu konference, uz kuru pirmo reizi bija atbraukuši zinātnieki no Zviedrijas, Dānijas - Skandināvijas valstīm. Runājām par savstarpējiem kontaktiem un sadarbības iespējām. Zviedru institūts radīja fondu stipendijām Baltijas zinātniekiem, un arī es saņēmu šī fonda stipendiju un 1992. gadā aizbraucu uz Umeo universitāti, kur strādāju profesora Vitberga grupā.

Sadarbība mums ļoti veicās, un, kad bija beidzies Zviedru institūta stipendijas laiks, tolaik arī pats profesors pārgāja darbā uz Upsalas universitāti. Tai ir ļoti liela Farmācijas

fakultāte, kurā katru gadu uzņem apmēram 400 studentu. Apmācība notiek trīs programmās – bakalaura 3-gadīgā, maģistra 5-gadīgā un profesionālās kvalifikācijas 2-gadīgā programma. Uzsākot studijas, cilvēks izvēlas vai viņš ies uz bakalaura programmu, vai uz pilnu maģistra programmu. Līdz ar to šī 5-gadīgā maģistra programma pa vidu nav pārtraukta ar bakalaura darba izstrādāšanu.

Upsalas universitātē ir ne tikai liela Farmācijas fakultāte, bet arī liels institūts, kuru sauc Farmaceutiskā farmakoloģija un kurā arī es strādāju. Turpināju nodarboties ar zinātniskajiem pētījumiem farmakoloģijā. Tad atkal saņēmu stipendiju uz diviem gadiem no kādas farmaceitiskās kompānijas, kurai bija atbalsta fonda Baltijas valstīm. Klonējām jaunus receptorus, un atklājumi bija tik nozīmīgi, ka arī citu valstu kompānijas vēlējas ar mums sadarboties. Tā stipendijas saņēmu vēl no Vācijas un Dānijas farmaceitiskajām kompānijām. Tādā veidā stipendijas kļājas pāri viena otrai. Zviedrijā nostrādāju astoņus gadus un šovasar atgriezījos mājās, cerot, ka zinātniskā sadarbība nav beigusies.

Kā mācās zviedru studenti?

Daudz ko gribētu studentiem dot arī no Zviedrijas pieredzes, taču to ir grūti realizēt finansiālo apstākļu dēļ. Piemēram, nav iespējams tik labi iekārtot laboratorijas. Par studentiem varu teikt, ka Zviedrijā viņi saprot, ko nozīmē pastāvīgi mācīties. Manuprāt, mūsu studentiem tas ne vienmēr ir skaidrs. Piemēram, mūsu farmācijas programmas studenti. Stundu sarakstā redzot tikai tās kontaktstundas, lekcijas un nodarbības, viņiem šķiet, ka viņi ir brīvi, un tā arī jūtas. Ja viņi paši arī nepieņemas, eksāmenu kārtošana var iznākt sasteigta vai pat ar sarūgtinājumiem.

Studenti Zviedrijā patstāvību mācās jau ģimnāzijā – raksta esejas, referātus, kursa darbus, kā arī veic dažādus pētījumus. Atnākot uz augstskolu, viņi jau ir ļoti patstāvīgi un daudz strādā ārpus lekcijām. Nodarbības mācībspēki dod kursa vadlīnijas, konspektus, bet studenti to

Ruta Muceniece (vidū) ar studentiem

tālāk attīsta savā patstāvīgajā darbā – bibliotēkās, strādājot pie datoriem.

Pēc augstskolas absolvēšanas, apmēram 20 – 30% farmaceitu aiziet strādāt tieši uz aptiekām, tajā skaitā – uz slimnīcas aptiekām. Uz farmaceitiskajām kompānijām aiziet strādāt 50 – 60%. Savukārt 10% absolventu darbojas tādās sfērās kā, piemēram, ekspertīzes laboratorijās, pārtikas vai kosmētikas industrija, veselības klubi, farmaceitisko žurnālu redakcijas. Visbeidzot 10% izvēlas zinātnieka karjeru, mācās doktorantūrā un aizstāv disertācijas.

Citās valstīs studentu skaits, kuri aiziet mācīties doktorantūrā, ir krietni mazāks. Tas ir tādēļ, ka Zviedrijā ir ļoti daudz farmaceitisko kompāņu, kuras veicina zinātnisko darbu izstrādāšanu un pētījumus. Mana vēlme, lai tā būtu arī Latvijā, jo šobrīd farmaceitisko kompāņu zinātniskā darbība praktiski nenotiek. Tās galvenokārt nodarbojas ar zāļu izplatīšanu. Zviedrijā farmaceitiskās kompānijas ļoti aktīvi piedalās arī studiju procesā. Parasti pēc 3. kursa to pārstāvji nāk tikties ar studentiem. Pēc individuālajām pārunām viņi jau tad izvēlas studentus, kurus gatavo savas kompānijas profilam. Šie studenti konsultējas ar viņiem, izstrādā pie viņiem maģistra darbus un pēc tam turpina studijas doktorantūrā. Tā šī doktorantūra ir ar dalītu atbildību universitātei un farmaceitiskajai kompānijai.

Kā farmaceitu apmācība notiek citur pasaulē?

Lielbritānijā, Ziemeļamerikā un Austrālijā tā ir trīs obligātos virzienos. Pirmais ir aptieku farmaceiti, otrs – rūpniecību jeb kompāņu farmaceiti un trešais – klīniskie farmaceiti. Tas ir ļoti izplatīts virziens pasaulē. Klīniskie farmaceiti ir tāds kā partneris nodaļas vadītājam ārstam. Viņam ir ļoti liela pilnvaras, jo viņš ir atbildīgs par zāļu iepirkšanu, ekonomisko izvērtēšanu, informēšanu par jaunām zālēm. Par zāļu piemērošanu individuālam pacientam. Viņš izskata medikamentu blakusefektus, kādi var būt slimniekam – vai nav alerģiskas reakcijas, kādas ir sūdzības, klīniskās analīzes. Tad tiek analizēts, vai nav labāk šo medikamentu aizvietot ar kādu citu. Klīniskie farmaceiti piedalās arī jaunu zāļu līdzekļu izvērtēšanā, kad tie ir nonākuši klīnikā. Tā kā slimnīcās notiek intensīva slimnieku aprūpe, farmaceiti ir tas, kurš aprunājas ar pacientu par zāļu lietošanu mājās pēc izrakstīšanās no slimnīcas. Interesants ir arī fakts, ka tieši farmaceiti klīnikā ir atbildīgi par visu zāļu lietošanu. Nevis galvenā māsa vai virsmāsa. Pirms māsa ķeras pie procedūrām, farmaceits pārbauda, vai ar medikamentiem viss ir kārtībā.

9. lpp. ▶

Laipni lūdzam pagājušā gadsimta aptiekā!

Vecrīgā, Vāgnera ielā 13 atrodas Farmācijas muzejs. Apmeklētāji tajā aicināti iegriezties ik dienas, laikā no plkst. 10.00 līdz 16.00 (izņemot svētdienas un pirmdienas). Muzejā iekārtotas divas ekspozīcijas zāles un divas izstāžu zāles. Kā pastāstīja muzeja darbiniece DZINTRA KVALBERGA, vienā no ekspozīcijas zālēm ir izvietotas oriģinālas Latvijas Universitātes aptiekas mēbeles, kas veido XX gadsimta sākuma aptiekas interjeru. Saglabājusies lete, asistentu galds un vitrīna. Plauktos izvietoti dažādi stikla, pienstikla un porcelāna aptiekas stāvtrauki. Latvijas Universitātes aptiekai, tāpat kā jebkurai Latvijas brīvvalsts laika aptiekai, bija sava īpaša signatūra, uz kuras bija attēlota LU emblēma.

LU aptiekā uz vietas gatavoja dažādas zāļu formas un veica fasējumu. Iesaņojumi bija īpaši – kastītes, maisiņi, pudelītes.

Blakus Universitātes aptiekas mēbeļiem ir izvietots LU Ķīmijas fakultātes dekāna krēsls un LU Ķīmijas fakultātes Farmācijas nodaļas absolventes Malvīnes Kalniņš diploms par farmācijas kandidāta grāda iegūšanu 1931. gadā.

- Kā Universitātē aizsākās farmācijas studijas?

- Pie LU Ķīmijas fakultātes Farmācijas nodaļa tika izveidota 1919. gada septembrī, un to veica profesori Eduards Zariņš, farmācijas maģistrs Eduards Svirlovskis un provizors Mārtiņš Pusbardnieks. Tā arī Rīgā sāka mācīties pirmie farmaceiti – nebija vairs jābrauc uz Tartu Igaunijā vai Jēnu Vācijā. Regulāri bija izlaidumi, līdz 1950. gadā tika nodibināts Medicīnas institūts un farmaceiti pārgāja mācīties uz turieni.

Sākumā Farmācijas nodaļa atradās Ķīmijas fakultātes ēkā Kronvalda bulvārī 4, bet 1925. gadā tā ieguva telpas Baznīcas ielā 5. Tajā uzņēma reflektantus ar klasiskās ģimnāzijas izglītību. Sākumā mācību kurss bija četri gadi, bet vēlāk jau pieci.

Farmācijas nodaļu absolvēja apmēram puse no uzņemtajiem. Pārējiem studijas ieilga galvenokārt tāpēc, ka viņi strādāja par aptieku praktiķiem. Tas bija ļoti apmaksāts darbs, lai ar studiju beigšanu īpaši nesteigtos.

- Kā radās pati Universitātes aptieka?

- Studentu praktiskai apmācībai tika nolemts dibināt aptieku. Darbu tā uzsāka 1923. gada 23. februārī. Atsāšanās vieta bija Elizabetes ielā 63. Aptiekas personāls sastāvēja no pārvaldnieka, 10 farmaceitiem ar augstāko izglītību, kā arī 10 – 12 citiem darbiniekiem. Studentiem obligātā

prakse šajā aptiekā bija divi mēneši, un vienlaicīgi praktizēties varēja četri studenti. Pārējo prakti studentu veica laboratorijā, kuru Universitātes aptieka apgādāja ar materiāliem. LU toreizējā aptieka darbojās no 1923. līdz 1944. gadam.

- Kāda bija statistika šajā laikā farmācijas jomā?

- Pēc 1922. gada datiem Latvijā strādāja 24 farmācijas maģistri, 406 provizori, 573 aptiekāru palīgi, 173 aptiekāru mācekļi; kopā: 1176 aptieku darbinieki. Pēc vairāk nekā desmit gadiem – 1938. gadā – aptiekas darbinieku skaits bija dubultojies. Arī aptieku skaits Latvijā auga strauji. Ja 1921. gadā bija 225 aptiekas, tad 1940. gadā – jau 494. Interesants arī fakts, ka lielākā daļa aptieku darbinieku bija vīrieši. Piemēram, 1930. gadā – 911 vīrieši, bet tikai 656 sievietes. Lielākoties vīrieši bija provizori, aptiekāru palīgi. Sievietes vairāk praktizētas. Tātad, farmācijas jomā ir plašas iespējas gan sievietēm, gan vīriešiem.

Šīs profesijas prestižs Latvijā atgriezās. Arī LU ir atvērta jauna aptieka. Tā atrodas Aspazijas bulvārī 5, un laipni gaidīts ikviens pircējs. Arī tajā praktizējas jaunie LU pirmkursnieki – farmaceiti.

Farmācijas muzeju apmeklējusi
MĀRA SADOVSKA

RE, KĀ

Veselības mācība ir demokrātisks priekšmets

Veselības mācība pie mums, Latvijā, ir salīdzinoši jauns priekšmets. Vai jaunieši ir informēti par tēmām, kas tieši saistītas ar viņu veselību, un cik būtiski ir apgūt veselības mācību – par to uz sarunu aicināju veselības veicināšanas speciālisti, Veselības izglītības nodaļas vadītāju IRENU KONDRĀTI.

- Kāda ir veselības mācība Latvijā?

- Veselības izglītība kā mācību priekšmets Latvijā pastāv jau gandrīz desmit gadu. Tā sākās ar veselības mācības pasniegšanu un skolotāju sagatavošanu.

Sagatavojot šo mācību līniju, bija nepieciešami valstiski lēmumi, vietas atrašana veselības mācībai; tieši pēdējā izrādījās problēma. Veselības mācību bieži vien jauca ar anatomiju, fizioloģiju. Būtībā veselības mācība ir multidisciplinārs priekšmets, kas sevī ietver virkni tēmu, kas nepieciešamas cilvēkam, lai viņš izprastu, attīstītu sevi.

Mūsdienās ir būtiski veidot sevi kā veiksmīgu personību, kas spēj konkurēt darba tirgū, sekmīgi veidot savstarpējās attiecības, ģimeni.

Līdz šim tiešām nav bijis pietiekama iemesla, kādēļ veselības mācība ieviesta skolās tikai no 5. klases kā obligāts priekšmets. Veselības mācība ir ārkārtīgi demokrātisks priekšmets – principā gan pasniedzējs, gan audzēkņi ir līdzvērtīgi, jo nozīmīga šīs mācības daļa balstās uz personīgo pieredzi. Pasniedzot šo priekšmetu, pazīd barjera: mācībaspēks – students. Daudziem pedagogiem tieši šīs demokrātiskās pasniegšanas metodes dēļ veselības mācība bijusi nepieņemama. Tomēr kopumā pēdējā laikā izglītības sistēmai raksturīga pāreja tieši uz šo demokrātisko pasniegšanu.

- Vai situācija veselības mācī-

bas ieviešanā nākotnē varētu progresēt?

- Pozitīvi ir tas, ka jau ir sagatavoti daudzi pedagogi un arī citu speciālistu pasniegšana, kas gatavi pasniegt šo priekšmetu. Ņemot vērā, ka tēmas, ko skar šī mācība, ir veselību veicinošas, stiprinošas, atļaus apgalvot, ka daudzi no šiem cilvēkiem ir saņēmuši personīgu pozitīvu impulsu. To var just medicīnu pieredzē – tie, kas apguvuši veselības mācību, ar pacientiem strādā citādāk.

- Vai, jūsuprāt, jaunieši ir pietiekami labi informēti par tēmām, kas attiecas uz viņu veselību?

- Diemžēl, ja cilvēks šīs tēmas nav apguvis jau skolā, tad pat elementārās anatomiskās fizioloģiskās lietās viņš orientējas diezgan vāji. Pasniedzot Jūras akadēmijā veselības izglītības un ģimenes psiholoģijas kursu, es redzu, ka interese par šīm tēmām ir liela. Kāpēc? Tādēļ, ka tā ir iespēja izglīties, uzzināt pašam par sevi ko vairāk. Nezinu nevienu

“Nezinu nevienu cilvēku, kurš teiktu – tas, kas skar mani, man ir vienaldzīgs. Mūs visus interesē, kā varētu uzlabot savu dzīvi...”

cilvēku, kurš teiktu – tas, kas skar mani, man ir vienaldzīgs. Mūs visus interesē, kā varētu uzlabot savu dzīvi.

Tomēr bieži vien cilvēks nenonauš, kādā jomā vajadzētu sevi pilnveidot, uz ko likt akcentu.

Viena no tēmām, pie kuras mēs Veselības veicināšanas centrā “piestrādājam”, ir veiksmīga ģimenes dzīve. Par ģimenes nozīmi līdz šim tika runāts ārkārtīgi maz; desmit gadus tālā pagātnē ģimene bija viena no vissagrāvētākajām institūcijām. Šodien vērtībām ir tendence mainīties. Ģimene ir tā, no kuras mēs nākam un kurā atgriezamies. Gadījumā, ja kaut kas nav kārtībā mūsu ģimenē, pats par sevi saprotams, cilvēks jūtīs diskomfortu. Ģimene ir ļoti sarežģīts mehānisms. Lielākā daļa “nebūšanu” mūsu personīgajā dzīvē saistās ar to, kāda pieredze iegūta ģimenē, no kuras mēs nākam.

Arī negatīvās sociālās norises vistiešākajā veidā ir saistītas ar ģimeni.

Ja sakām “valsts nedomā par ģimeni”, tad jāatceras, ka valsts nav kaut

Irēna Kondrāte

kas mistisks, to veido cilvēki. Ierēdņi ir tie, kuri nedomā par ģimeni, un iespējams, ka tie ir cilvēki, kuriem pozitīvas ģimenes pieredzes pašiem nemaz nav bijis.

Mūsu dzīvē gan sociālie, gan ekonomiskie, gan bioloģiskie procesi ir saistīti.

Studenti ir ļoti ieinteresēti tēmās, kas skar ģimenes veidošanu, stiprināšanu, attiecības tajā; viņi labprāt piedalās diskusijās par šīm tēmām.

- Kādas studentiem būtu iespējas uzzināt kaut ko vairāk par veselības mācību?

- Būtu jāsāk interesēties, kur notiek pasākumi, kas saistīti ar šo tēmu, darboties veselības izglītības projektos. Piemēram, “Papardes ziedā” ir jauniešu grupa, kas aktīvi darbojas, ir arī jauniešu kustības pret narkotikām.

Veselības veicināšanas centrs arī izstrādā dažādas programmas. Ja studentiem ir idejas, kas jādara, lai cilvēks justos labāk, labprāt uzklaušim viņu domas. Iespējas iesaistīties veselības veicināšanas programmās ir pietiekami plašas.

ANDALASE

Mērķi var sasniegt arī ne - atkarīgi!

SANDIS DŪSELIS – LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Psiholoģijas nodaļas 4. kursa students, Latvijas Ģimenes centra jauniešu konsultants un LTV 1. programmas raidījuma “Lielais Alfons” vadītājs. Jauns, jauks, jautrs – sarunā ar “UA” par sevi, attiecībām un atkarībām.

- Tu ilgi studē psiholoģiju, tad jau esi profesionāls psihologs ...

- Ļoti labi pateica viens mans kolēģis – ka ir psihologi, kas ir psihologi, un ir psihologi, kas ir vienkārši sakarīgi cilvēki. Es katrā ziņā ceru, ka vairāk vai mazāk esmu vienkārši sakarīgs cilvēks.

- Paralēli studijām tu strādā Latvijas Ģimenes centrā. Lūdzu pastāsti par to kaut ko sīkāk!

- Ģimenes centrs pamatā ir ārstnieciska iestāde, kurā ir dzemdību nodaļa un daudz dažādu ārstu. Tur ir gan ģimenes psihoterapeiti, gan parastie psihoterapeiti, gan arī Jaunatnes veselības centrs. Es personīgi nestrādāju par psihologu šī vārda tiešajā nozīmē. Neārstēju cilvēkus un neparedzu viņu personībā kaut kādas pārmaiņas. Kamēr neesmu pabeidzis studijas, ar to izglītību, kas man ir šobrīd, es varu strādāt par konsultantu. Tas nozīmē sniegt cilvēkiem atbalstu. Pārsvārā mans darbs ir saistīts ar pusaudžiem. Pie manis nāk jaunieši, un es ar viņiem runāju.

- LTV 1. programmā tu kopā ar Astrīdu Neimani vadi raidījumu jauniešiem “Lielais Alfons”. Kam pieder šī raidījuma ideja, un kāds ir “Lielā Alfona” mērķis?

- Televīzija iepirka franču multenes, un bija nepieciešams raidījums,

“Runājot par attiecībām, cilvēki parasti visvairāk cieš, ja runa ir par šķiršanos, par to, ka mani nesaprot, vai to, ka otrs mani sāpina!!”

kas stāstītu par tajās redzamajām tēmām. Raidījuma sarunas daļa par dzimumaudzināšanu ir mana ideja. Mērķis ir sniegt jauniešiem zināmu atbalstu un atvieglojumu. Ir pusaudži, kas uztraucas par pārlieku lielu kautrīgumu. Tad nu “Lielajā Alfona” viņi var dzirdēt, ka arī mūsu raidījuma viesi – sabiedrībā populāri cilvēki – agrāk ir bijuši kautrīgi, un es varu pateikt, ka arī biju kautrīgs! Pusaudži to dzird un gūst atvieglojumu. Ir arī tiņi, kas uztraucas par savu izskatu un to, vai ir savam vecumam pietiekoši normāli izauguši. Franču multenēs tad var redzēt, ka augšana notiek atšķirīgā veidā. Tas nomierina.

- Sonedēļ “UA” runāja ar studentiem par dažādām atkarībām. Kā tu raksturotu jēdzienu ‘atkarība’, un kādi faktori to, tavuprāt, ietekmē?

- Pirms sāku runāt par atkarībām, es gribētu tev ilustrēt vienu situāciju. Iedomājies, ka tev notiek kurš vaukars un jūs esat noīrējuši pirti. Jūs aizbraucat, un tur priekšā ir pārsteigums – pirts saimnieks uzklājis galdu. Tur ir labs alkohols un cigaretes. Jūs visi sēžat un gaidāt – nu, tūlīt tas tūsiņš sāksies, bet pēkšņi ienāk pirts saimnieks un saka: “O, atvainojiet, es sajaucu datumus. Jums bija paredzēts cits cienasts!” un iznes ārā gan alkoholu, gan cigaretes. Tā vietā viņš atnes dažādas sulas un ēdienus, kas jums garšo. Lūk, šajā brīdī cilvēks domā: “Eh, bija alkohols un cigaretes, bet tagad kaut kādas sulas un ēdie-

ni...” un izjūt vilšanos. Tie, kas domā, ka līdz ar cigaretēm un alkoholu tūsiņš ir kaut ko zaudējis, manuprāt, nedrīkstētu nevienam teikt, ka dzert un pipēt ir slikti. Ja tas tā notiktu tagad, es personīgi to nepārdzīvotu, taču agrāk, kad mācījos vidusskolā, es būtu to ydū, kas sajustu zināmu vilšanos. Šis piemērs parāda, cik daudz pozitīva alkohols, cigaretes un citas atkarības dod cilvēkiem, jo mērķis, ko tādējādi vēlos sasniegt, vairākumā gadījumu ir pozitīvs. Cilvēks lieto alkoholu un pipē “zālīti”, lai relaksētos, aizmirstos, iegūtu drosmi utt. Pats par sevi alkohols veselībai nodara ļaunumu, bet mērķis, kas ar tā palīdzību tiek realizēts, ir ļoti pozitīvs. Cilvēks ir sašprings, viņam ir problēmu gūzma, un cigaretes un alkohols ir jau iemīta taciņa, lai no visa tā atrīvotos. Pirms tūsiņā tiek atņemtas cigaretes un alkohols tā vietā, ir jāpiedāvā kaut kas ļoti labs. Ir jāatrod alternatīva.

- Cik liela teikšana, kļūstot atkarīgam vai atrīvojoties no atkarības, ir pašam cilvēkam?

- Gluži viss, es domāju, nav cilvēka spēkos. Ar atkarību ir tāpat kā ar caureju! To nevar pārtraukt tā vienkārši ar gribasspēku. Tādēļ nedarbojas tas, ko parasti saka: “O, jā, tev jau nav gribasspēka!” Lai atrīvotos no atkarības, pirmais solis ir jāspēr pašam cilvēkam. Protams, ir vajadzīgs arī atbalsts, bet tam ir jāseko tikai pēc cilvēka izrādītās iniciatīvas. Ja palīdzība nāk jau no paša sākuma, tad tas, kas grib mainīties, ir nevis

šis atkarīgais, bet gan viņam apkārt esošie atbalstītāji. Patiesībā visa sabiedrība ir kā viena liela palīdzētāju kopiena, kas nepārtraukti uztraucas par atkarīgajiem un tādējādi arī zināmā mērā uztur šo te atkarību. Kas tad man nekait, ja blakus vienmēr ir draudzene, kas visu laiku par mani rūpējas. Es tikai dzeru uz nebēdu...

- Un tomēr, kāpēc tik liela daļa sabiedrības šodien ir atkarīga no apduļļinošajām vielām un citas realitātes?

- Mūsu kultūras atmosfēra ir orientēta uz to, lai, bagātinot savas maņas un kaut kādas izjūtas, cilvēks gūtu baudu un izklaidi. Viens no jokiem ir apstākļi, ka, izdarot kaut ko jaunu, cilvēks paplašina savu pieredzi. Par mērķi ir jāklūst šīs pieredzes bagātināšanai, tā dod dzīves kompetenci, bagātina dvēseli un nevis jutekļu pārkairināšanai, kad pieredze būtībā paliek tā pati vecā. Rezultātā cilvēkam rodas iekšēja tukšuma sajūta un nemiers – “es it kā dodu sev stimulu – alkoholu, narkotikas un mēģinu aizmukt no sevis, no šī tukšuma, bet pieredze klāt nenāk.” Tiek pārkairināti tikai jutekļi. Runājot par dziļāku sevis izpratni, kā palīgīdzekli ņemot apduļļinošās vielas, ir ļoti bēdīgi, ka man nav interesanti sevi klausīties reizēs, kad neesmu apreibinājies, vai ka es neko jaunu par sevi neuzzinu, ja esmu skaidrā...

- Esmu kaut kur lasījis, ka otram pa istam var palīdzēt tikai tad, ja pirms tam to visu ir

Sandis Dūselis

nācies izbaudīt arī pašam. Cik daudz no visa tā, par ko tu runā, arī pats savā dzīvē esi reāli piedzīvojis?

- Es nedomāju, ka, lai palīdzētu otram, viss ir arī jāpiedzīvo. Man nav jāpieredz aviokatastrofa, lai es varētu sniegt palīdzību cilvēkiem, kas tajā ir cietuši. Ja runa ir par atkarībām, protams, es esmu lietojis gan alkoholu, gan arī cigaretes. Esmu pamēģinājis arī “zālīti”, un man tas nepatika. Runājot par attiecībām, cilvēki parasti visvairāk cieš, ja runa ir par šķiršanos, par to, ka mani nesaprot, vai to, ka otrs mani sāpina. Šie ir tie momenti, ko pārdzīvo pārsvarā katrs cilvēks. Arī es pilnīgi droši varu teikt – esmu saņēmis daudzus atteikumus, mani vienu reizi ir pametusi meitene, ļoti daudzas reizes cilvēki nav mani sapratuši, un esmu saņēmis daudzus nepatīamus apvainojumus. Tā ir mana pieredze. Mana dzīves bagātība. Tā man ļoti ļoti labi palīdz saprast to, kā varētu justies citi.

GITA LIEPIŅA

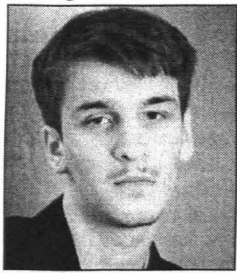
VIEDOKĻI

"Dzīvosim draudzīgi!" -
atkarība teica veselībai

Viens vairāk, cits mazāk, bet mēs visi esam no kaut kā atkarīgi. Vienam šī atkarība ir katru rītu it kā nejausi somā ieslidināts mobilais telefons. Citam tā ir lielā mūža mīlestība, bez kuras vairs nekam uz šīs pasaules nav jēgas. Lai arī dažreiz mums šķiet, ka tūlīt pat saslimsim, ja blakussēdētājam vēlreiz iepikstēsies mobilais telefons vai labākā draudzene atkal sāks apjūsmot to puisī, mašīnu, puisu un mobilo telefonu dēļ savu veselību neviens vēl nav sagandējis. Protams, viss šajā dzīvē ir nosacīti... Citādāk ir, ja savu ikdienu vairs nespējam iedomāties bez alkohola, nikotīna un "zāļtes". Ja runa ir par veselību, mūžīgā dalīšana vairāk vai mazāk atkarīgajos kļūst bezjēdzīga. Var jau, protams, teikt, ka tas, kurš smēķē trīs reizes mēnesī, nav, bet tas, kurš to dara piecreiz dienā, ir atkarīgs. Diemžēl gan t. s. atkarīgais, gan arī neatkarīgais - abi viņi apdraud kā savu, tā arī apkārtējo veselību. Tikai tā atkarība, kas cilvēkus mums līdzās nepadara garīgi un fiziski slimus, var veidot draudzīgas attiecības ar veselību.

Kādas veselībai kaitīgas atkarības ir aktuālas studentu vidū?

Bogdans, 3. kurss

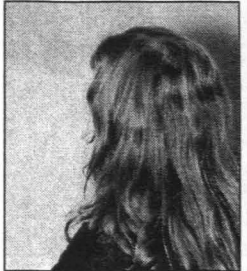

Smēķēšana, dzeršana un varbūt arī narkotiku lietošana. Lai gan pats neesmu ne smēķētājs, ne narkomāns, ne arī patoloģisks

dzērājs, apkārtējo vidū tas ir aktuāli. Ienākot tualetē, pie loga vienmēr stāv vesels bars smēķētāju... Runājot par dzeršanu - Universitātes sienās to neesmu manījis, tomēr no draugiem var dzirdēt, ka viens otrs šur tur atkal ir piedzēries... Ar narkotikām savā dzīvē neesmu saskāries. Nekad neesmu lietojis vai pat runājis ar cilvēkiem, kuri tās lieto. Man arī nekad nav narkotikas piedāvātas un, ja arī piedāvātu - es neņemtu.

Kāpēc studenti to sāk darīt? No grūtas dzīves, no sliktas ekonomiskās situācijas, no bezdarbības. Students nekur nav aizņemts. Kaut kā vajag sevi nodarbināt un... Varbūt ir problēmas attiecībā, un tādā veidā - caur alkoholu, narkotikām - viņš mēģina tās risināt. Man gan liekas, ka tas nav atrisinājums.

Ieva, 4. kurss

Es nezinu, vai par to drīkst runāt, bet vismagākā atkarība, no kuras arī visgrūtāk tikt vaļā, ir narkotikas. Ļoti daudzi

pīpē, bet tas vēl būtu tas mazākais... Tā ir pasaulīga problēma, bet es domāju, ka mūsu fakultātē ir ļoti daudzi jaunieši, kas pīpē "zāļi"... Es arī..., bet ne bieži. Man ir tā vairāk kā pašizteikšanās, šova elements. Tā man nav atkarība, un es domāju, ka arī nekļūst par atkarību. Lai gan zinu cilvēkus, kuriem tā ir jau atkarība, es domāju, ka studenti šajā fakultātē spēj sevi kontrolēt, lai nenonāktu līdz tādām līmenim. Kaut vai intelektuālais līmenis neļaus viņiem noslidēt tik zemu. Kāpēc studenti pīpē "zāļi"? Pastāv plaši pieņemts mīts, ka tā var iegūt kaut kādu savādāku pieredzi. Tas atbrīvo no visa. Nedomāju, ka te nostrādātu kaut kādi primitīvie iemesli - ar mums vai pret mums. Mēs tomēr esam lieli cilvēki... Es domāju, ka tas darbojas vidusskolā, kad pastāv pašaplicināšanās problēma. Te, Universitātē, nav sevi jāpierāda - tu vari to darīt un vari arī nedarīt. Mēs izdarām brīvu izvēli.

Linards, 4. kurss

Es pats personīgi nesmēķēju un neko tādu nelietoju, tā ka tāda veida atkarības man nav aktuālas. Ja eju izklaidēties, tad pazīstamu cilvēku lokā, kur diemžēl visi ir atturībnieki. Nē, par laimi - atturībnieki. Tomēr šini fakultātē noteikti ir studenti, kuriem smēķēšana un dzeršana ir aktuāla. Nezinu, varbūt arī narkotikas, bet es personīgi ar to neesmu saskāries. Esmu atkarīgs tikai no sevis. No tā, kas es esmu, kāds es būšu, ko sasniegšu un ko nesasnēgšu. Daļēji to, protams, nosaka arī man apkārt esošie, bet vairāk tas tomēr ir atkarīgs no manis pašas. Cenšos būt neatkarīgs, kaut gan, ja tā padomā - esmu atkarīgs no savas draudzenes, no savas mašīnas un, jā, arī no mobilā telefona. Smēķējot un dzērot studenti varbūt mēģina risināt savas problēmas. Nezinu, es ar to neesmu saskāries. Nekad nav tā bijis, ka netiktu pieņemts kādā kompānijā savas nesmēķēšanas dēļ. Fakultātes smēķējošajiem studentiem es augsti paceltu galvu eju garām, jo mani tas, par laimi, neskar. Man nav ne jātērē nauda tādām lietām, ne arī jābendē sava veselība.

Linda, 2. kurss

Viena no atkarībām varētu būt čatošana. Tad, protams, arī smēķēšana un alkohols. Narkotikas, manuprāt, ir mazāk aktuālas. Pati es esmu atkarīga no... nezinu..., varbūt no saldumiem.

Runājot par čatošanu - tā pavairo saskarsmes iespējas. Tu vienā mirklī vari sarunāties ar vairākiem cilvēkiem visdažādākajās pasaules malās. Ir iespējams sevi iztēloties kā kaut ko reālajā dzīvē neesošu. Tev arī nav jāatbild par savas komunikācijas sekām. Studentiem, kuri dzīvē nevar ar cilvēkiem normāli satikties un parunāt, čats ir iespēja atrasties, iespēja iemācīties brīvi runāt. Tādēļ čatošana kā atkarība ir vērtējama pozitīvi. Protams, ja tas neiziet tik tālu, ka šī komunikācija viņam paliek tikai un vienīgi čatā. Smēķēšana un alkohols tajā vidē, kur es uzturos, nav problēma. Es domāju, studenti to sāk darīt aiz bezdarbības. Ja apkārt ir astoņi krogi un tev nav nekā ko darīt, ir ļoti grūti nenodzerties.

GITA LIEPIŅA

TEĀTRA PELE VĒRO

Vai cilvēks spēj dzīvot,
nebūdam atkarīgs

Pi - pi !Vai zinājāt, ka katrā teātrī skatītāju zālē ir īpaša, nevienam nenoujausama vieta, no kuras var novērot visu, kas notiek gan uz skatuves, gan aiz tās? Tā ir maza, maza aliņa, kurā es - teātra pele - mēdzu uzkavēties. Dzīvojot pasaulē, kurā ir tik daudz divkājainu dzīvnieku, gribot negribot esmu iemantojusi tādas šai sugai raksturīgas īpašības kā ziņkārība un plāpšana/noslēpumus glabāt es protu, tikai daru to publiski!, tāpēc esmu ieradiesies "UA", lai pastāstītu jums par novērojumiem no savas slepenās (m)alas. /Tikai apsolviet, ka nevienam par šo vietu nestāstīsiet!/
Foto - GITS VEIGERIS

Pašreiz mani ieinteresējis jautājums par to, vai cilvēks spēj dzīvot, nebūdam atkarīgs?

Soreiz runa nav par SAN: trim tradicionālajām atkarībām /smēķēšana, alkohols, narkotikas /, bet gan par... nu, nē - arī ne par atkarību no n-tajām toksiskajām vielām. Šajā gadījumā runa būs par...

...teātri (!) vai, konkrētāk, par kādas Dailes teātra izrādes izraisītājam pārdomām par savu u.c. humanoīdu dzīvi šajā (plašajā) pasaulē.

Nelielai atkāpei ~ pieņemsim, Tu esi normāls /sinonīmi: parasts, vidusmēra, tipisks raksturīgajai videi/ planētas Zeme cilvēkveidīgs apdzīvotājs. Kāda tad ir Tava tā saucamā dzīve?

Ļaujiet uzvest scenāriju :

Agrs rīts: ātrumā iestrēbta tēja/ kafija, labprātīga vai ne-tik-labprātīga došanās ierastās mācību/darba iestādes virzienā (rīta stundai zelts mutē).

Diena: visā visumā nogurdinoša, vienveidīga, dažnedažādas darīšanas, skraidelešanas ar tīkamu, bet pārāk īslaicīgu ēšanas pausi /naudīgākiem - pauzēm/.

Vakars: beidzot iespējama došanās pašreizējās dzīvesvietas virzienā, kur kā allaž priekšā ģimene /istabas biedri /kaķi, suni/ TV, radio...

Šad tad absolūtā rutīnā neļauj iegrimt kāda vārda/dzimum - diena, lai gan to norises gaita ir ierastā, Tev jau iepriekš paredzama.

Nakts: nu kā jau nakts.

Kas no visa augšminētā izriet? - krunkaina āda un minimālā pensija.

Bet katrs taču pats vairāk vai mazāk ir izvēlējis savu dzīves ceļu, pa kuru iet. Cilvēks esot brīvs - "pats savas laimes kalējs". Kā tad izpaužas šī mūsu šķietamā brīvība? Vai tā nav tikai ārējs māns? Uzpūš stiprāks vējš, un koka zars liecas dažādos virzienos. Arī cilvēks liecas. Ja ne "valdošajiem spēcīgajiem vējiem", tad pats savām iegribām, kaprīzēm, ne-

Skats no izrādes "Dzeltenais eņģelis ar sakļautiem spārniem"

tikumiem, atkarībām, aizspriedumiem u. c. brīvību ierobežojošiem elementiem.

Paruna vēsta, ka "kaimiņus jau neizvēlas". Bet neviens neizvēlas arī vietu, kur piedzimt. Visus mūs stārkis /vai kāds cits putns, jā - interesanti - kāpēc ne bezdelīga?/ atnesis uz šo trešo planētu no Saules, kurā tad notiek mūsu augšana, attīstība, darbošanās, vairošanās un, ak jā, arī - pielāgošanās. Vai ir viegli pieņemt tos spēles noteikumus, kurus ir izveidojusi sabiedrība? Vai mūsu dzīve nepastāv no vienas vienīgas pielāgošanās visam un visiem, kas vien mums ir apkārt?

Šāds mūžīgi aktuāls jautājums risina Rūtas Mežavilkas luga "Dzeltenais eņģelis ar sakļautiem spārniem", ko Dailes teātra Mazajā zālē iestudējis Juris Rijnīks. Tā ir sāpīga drāma par emocionāli jūtīgu cilvēku spēju vai nespēju iekļauties jau izveidotajā pasaulē. Izrāde neatstāj vienaldzīgu. Tā uzrunā ikvienu personīgi/neatkarīgi no vecuma, dzimuma & seksuālās orientācijas/, uzplēš Tev vissīkākā brūcīti, arī to, kuru visu laiku esi centies aizmirst, noslēpt no sevis, un izrādes beigās katrs iziet tāds... domīgi lēnīgs, liekas - noasiņojis.

Pati autore par lugu izsakās šādi: "Ārēji aktuālais lugā ir narkomānijas tēma, bet ticēt man - atkarība no narkotikām nav galvenais tajā. Narkomānija ir arī atkarība no citiem cilvēkiem (vecākiem, draugiem, mīļākajiem), nemaz jau nerunājot par atkarību no azartspēlēm, Interneta un pārēšanās. Atkarība no kaut kādiem stereotipiem, uzskatiem par dzīvi arī ir sava veida narkomānija... Un vēl - vai nav tā, ka vairumā gadījumu izvēle tikai ārēji šķiet brīva? Vai patiesībā nav tā, ka tas, kurš izvēlas, nav cilvēks pats, bet gan viņa mītošās bai-

les un aizspriedumi?"

Izrādē piedalās izcilu aktieru ansamblis: Jānis Paukštello, Gundega Ozoliņa vai Anna Šteina, Zane Valička u. c., kuri savās lomās iegrimuši tik dziļi, ka zūd robeža - kur sākas aktieris un beidzas tēls.

Lai arī homo nav un nevar būt brīvs, viņš tomēr spītīgi turēsies pie domas, ka tāds IR. Un ko gan citu lai iesāk pasaulē, kurā viss ir vienas vienīgas iedomas, ilūzijas & maldi(?)

Patiesībā jau arī aprakstītā lugas problemātika ir raksta autore sagudrota. Istenībā izrāde ir par narkomānu.

Vai noticēji!

Čaklākajiem lasītājiem "UA" sardarbībā ar Dailes teātri piedāvā brīvbiļetes uz izrādi divām personām, atliek vienīgi nedaudz pakustināt smadzeņu pelēkās šūniņas un atbildēt uz konkursa jautājumiem. **Rau, iepriekšējās kārtas uzvarētāji: Egīta Kancāne, Diāna Auziņa, Andžela Pankova. Pēc biļetēm griezies DT administrācijā (tālrunis 2294444).**

Bet nu - konkursa jautājumi:

☐ Kura LU fakultāte atrodas vistuvāk Dailes teātrim?

☐ Kurš Dailes teātra aktieris bieži vien redzams, perfekti atveidojot intrigantus, savedējus un afēristus?

☐ Ko uzskata par latviešu teātra tēvu (Dailes teātra dibinātāju)?

Ja ir slinkums lauzīt galvu, var sūtīt savas domas par to, vai cilvēks vispār spēj dzīvot, nebūdam atkarīgs? (Var iegūt brīvbiļetes).

Atbildes vai domas laicīgi jānogādā "UA" redakcijā līdz 4. decembrim vai jāsūta uz e-mailu: teatra_pele@hotmail.com

JŪSU PELE

"UA" redakcija skumst kopā ar daudzajiem LU Kustību teātra vadītāja Anša Rūtentāla audzēkņiem un domu biedriem, viņu Aizsaulē pavadot.

TESTS

Kā veidot attiecības

Pirms lasi jautājumus, tavā rīcībā jābūt pildspalvai un papīram. Atbildot daudz nevīlcinies, mēģini vizuāli iztēloties situāciju un atbildi pirmo, kas nāk prātā.

1. Tu pastaigājies mežā. Ar ko tu pastaigājies kopā?
2. Pastaigājoties mežā, tu pēkšņi ieraugi kādu dzīvnieku. Kas tas ir par dzīvnieku?
3. Kāda darbība norisinās tālāk - ko dari tu, un ko šis dzīvnieks?
4. Tu ej dziļāk mežā. Tu izej izcirtumā un redzi savu sapņu māju. Apraksti, cik liela tā ir.
5. Vai šai mājai apkārt ir žogs?
6. Tu ieej mājā. Tu ieej virtuvē, tur ir galds. Kas ir uz galda, un vai kāds

sēž pie tā?

7. Tu izej no mājas un redzi, ka zālājā nometta tasīte. No kāda materiāla tā ir?

8. Ko tu dari ar tasīti?

Atbildes varētu parādīt, kas mums dzīvē ir nozīmīgs. Un neuztver to pārāk nopietni!

1. Cilvēks, ar kuru tu pastaigājies, ir tev nozīmīgs.

2. Sastaptā dzīvnieka izmēri norāda uz problēmu lielumu, ar kādām tev šobrīd jāsasakar.

3. Darbība, kas notiek, sastopot dzīvnieku, norāda, kādā veidā tu tiec galā ar problēmām (pasīvi vai aktīvi).

4. Mājas lielums atbilst tavai gribai

risināt problēmas, arī tavām ambīcijām.

5. Žoga trūkums norāda atklātu, ekstravertu personību. Žoga esamība nozīmē noslēgtāku personību; tev nepatīk, ja kāds ielaužas tavā "teritorijā" bez brīdinājuma.

6. Ja tavā atbildē nav ietverts ēdiens, ziedi, kāds cilvēks, - jūties nelaimīgs. Vai tā tas ir?

7. Tasītes materiāla izturība norāda uz attiecību noturību, kāda tev ir ar tuviem cilvēkiem!

8. Tas, ko tu dariši ar nometsto tasīti, kaut kādā mērā atbilst tavai attieksmei pret draugiem.

Tulkosji - ANDALASE

AKTUALITĀTES

Augstskolas laikraksts ir, bija un būs!

◀ 1. lpp.

las "The Insider", studentu pašpārvaldes pārstāvji no Rēzeknes augstskolas, augstskolas "Rimpak Livonija" topošā žurnāla "Mūsu Laiks" kolēģe, Latvijas Universitātes laikraksta "Universitātes Avīze" pārstāvji, LSA pārstāvji, un mūs visus sagaidīja paši mājnieki – "Plēsuma" draudzīgais kolektīvs. Šajā seminārā piedalījās arī Baiba Rivža – Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja un Vilnis Tomsons – LLU mācību prorektora vietnieks.

Psihologi apgalvo: ja cilvēki kādā sanāksnā pulcējas pie četrstūra galdā, tad gaisotne varētu būt ne tik vienojoša, kā sēžot ap galdu, kuram nav stūru un kurš ir apaļas formas. Šis apgalvojums pilnā mērā tika izbaudīts arī šajā reizē, jo bijām ārkārtīgi vienoti, viens otra viedokli uzklausoši un ieinteresēti kolēģu teiktajā. Vai tas bija apaļā galdā nopelnis vai patiesa vēlme sadarboties un arī nākotnē tikties šādos semināros, tas lai paliek katra dalībnieka ziņā.

Semināra atklāšanas ievadvārdus teica "Plēsuma" redaktore Indra Endzele. Viņa atzīmēja, ka mēs visi esam dažādi, taču mūs vieno tas, ka veidojam augstskolu laikrakstus un tādējādi piedalāmies arī topošās intelīģences veidošanā. Viņasprāt, ikvienā laikrakstā ir jābūt kādam "āķītim", lai tas lasītājam "iekristu" sirdī, ieinteresētu viņu un lai viņš ar nepacietību gaidītu arī nākamā numuru.

Par laikraksta vietu un mērķiem augstskolas vidē runāja Baiba Rivža. Viņa izteica pārliecību, ka laikraksts – tā ir augstskolas vēsture, tādat vēsturisks dokuments. Laikrakstam ir arī informācijas apmaiņas nozīme. Svarīgi, ka tiek intervēti mācībspēki, dekāni. Nepieciešama arī informācija par ārzemju kontaktiem. Nozīmīgas ir intervijas ar studentiem, jo šādā veidā mācībspēki uzzina studentu viedokli. Laikraksts ir ļoti ietekmīgs spēks, un tajā nepieciešami abi – gan studentu, gan mācībspēku viedokļi. Laikrakstu interesantāku dara kāda joku lappuse, laba lieta ir arī darba piedāvājumi un sludinājumi. Secinājums: laikraksts ir, bija un būs vajadzīgs gan studentiem, gan mācībspēkiem.

Vilnis Tomsons apskatīja duālās auditorijas problēmas. Augstskolas laikrakstu lasošā auditorija ir dažāda: studenti, mācībspēki, darbinieki. Turklāt studenti ir ne tikai bakalauri, bet arī magistranti. Studentu auditorija nav viendabīga, viņi nav tikai pēc vidusskolas, bet dažam labam varbūt pēc tās pagājuši 20 un pat 40 gadi. Laikraksta uzdevums – dot iespēju komunikēties, lai gan ziņas nosūtītājs, gan saņēmējs to uzvertu vienādi. Lai nebūtu teikts viens, bet saprasts cits.

Vilnis Tomsons vēlēja atbrīvoties no komunikācijas problēmām un trāpīt "dzirdīgākajā ausī".

LSA pārstāve Inese Saiva (Studentu padomes lapas veidotāja LU

laikrakstā "Universitātes Avīze") izteica domu, ka, viņasprāt, avīzes mērķis ir efektīvākas mācības. Tās veidotāju pulkā jābūt ne tikai profesionāliem darbiniekiem, bet galvenokārt pārstāvjiem no studentu vides.

Par laikraksta periodiskumu, reklāmdevēju interesi un laikrakstu izplatīšanu runāja "Plēsuma" žurnāliste Anda Austruma.

Auditorijas specifika un pieejamība, kā arī pieejamie resursi nosaka izdevuma iznākšanas biežumu. Laikraksta mērķis ir apskatīt, ieinteresēt un skaidrot. Optimāls augstskolas laikraksta iznākšanas biežums ir divas reizes mēnesī, tad tā jā iespējams vēstīt par dažādiem jauniem notikumiem un tas lieliski pilda savu funkciju.

ASV 1996. gadā ir veikts pētījums, kurā secināts, ka jo mazāk redakcija ir pētījusi savu auditoriju, jo vairāk tā paļaujas uz reklāmdevēja interesēm. Tādēļ ar reklāmdevējiem ir jābūt uzmanīgiem. Jāņem vērā, ka saturs laikrakstā ir primārs. Reklāma to padara interesantāku un modernāku. To var ievietot izdevumā nevis kā peļņu nesošu, bet gan kā barterdarījumu. Par kritisko punktu laikrakstā tiek uzskatīts brīdis, kad reklāma aizņem jau 1/3 daļu no satura. Vairāk tā nekādā ziņā nedrīkstētu būt. Studentu laikrakstā gan šādas "briesmas" nedraud.

Anda Austruma pastāstīja, ka laikraksts "Plēsums" tiek pārdots par Ls 0,10. Ja students nopērk šo laikrakstu, tādat, tas viņam ir vajadzīgs. Tas, ka cilvēks to gatavs paņemt ne tikai par velti, bet arī maksāt par to naudu, liecina, ka laikraksts ir vērtīgs.

Semināra dalībniekus apmeklēja arī Daugavpils pedagoģiskās universitātes rektors Jānis Kokalis, Banku augstskolas rektore Baiba Brigmane un Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektors Voldemārs Striķis.

Pašās beigās notika semināra dalībnieku diskusija par apspriestajiem jautājumiem. Kā pozitīvs moments

tika atzīmēts tas, ka ikviena laikraksta kolektīvs parasti gatavo arī speciālu izdevumu, kuri domāti jaunajiem studentiem, tos lasa arī pārējā auditorija. Studenti jau nu nekādi netiek aizmirsti. Redakcijās jebkurā laikā tiek gaidīti arī pašu studentu ierosinājumi un gatavotie materiāli.

Diskutējot par jautājumu, kas augstskolā svarīgāks – students vai mācībspēks – secinājām, ka abi. Tādēļ arī laikrakstā ir svarīgs skatījums no divām pusēm – gan no studentu, gan mācībspēku.

Visbeidzot, augstskolas laikraksta gatavošanā jādarbojas gan profesionāliem žurnālistiem, gan arī studentiem. Tad laikraksts būs tāds, kādu to gaida lasītāji – studenti, mācībspēki, darbinieki.

Skīrāmies ar labu apziņu, ka darām kopīgu darbu. Šis bija lielisks seminārs, kurā satikāmies, pārrunājām dažādas problēmas, dalījāmies pieredzē, ar vēlmi nākotnē tikties atkal – nu jau kādā citā Latvijas augstskolas laikrakstā!

Sirsniņš paldies LLU laikraksta "Plēsums" kolēģiem par šo brīnišķīgo uzaicinājumu!

Pēc semināra devāmies uz reizē svinīgu un draisko Studentu dienas atklāšanu LLU pagalmā. Vēl neizgaisusi rīta migla kā silts piens skalojās ap tumšsārtajiem pils mūriem, padarot šo čalojošo, neapvaldīta prieka pilno Latvijas studentijas tikšanos mazliet spocīgi mistisku, nereaļu – it kā te būtu pulcējusies kāda teiksmaina brālība. Pēc mirkļa diezgan stihiskā gājienā, dziesmām un taurēm braši skanot, tā devās pilsētas kultūras nama virzienā, lai piedalītos konkursā par jautrākās un asprātīgākās Latvijas augstskolas titulu. Plūstot līdzī šai bangojošajai, bet reizē vienotajai upei, varēja skaidri just, ka Latvijas studenti – tas vis nav joks, bet patiešām dižens spēks.

Jelgavā "Universitātes Avīzi" pārstāvēja IEVA JASINSKA, MĀRA SADOVSKA un TOMS GRINBERGS

IEPAZĪSIMIES

Farmaceits nav tikai zāļu tirgotājs

◀ 6. lpp.

Latvijā man pavērās jauns un interesants darbalauks

Nebija slikti strādāt Zviedrijā, taču astoņi gadi man šķita pietiekoši ilgs laiks, lai kaut ko dzīvī mainītu.

Jūlijā uzņēmām pirmos studentus, un viņi ir ļoti jauki. Latvijā gan valda uzskats, ka farmaceiti – tā ir sievišķīga profesija. Ārzemēs ir citāds uzskats, tādēļ ka farmaceita darbs neaprobežojas tikai ar darbu aptiekā, bet ir ļoti plašas iespējas gan aptiekās, gan ekspertīzes laboratorijās, gan zinātnē un citur. Jebkurā sfērā, kur ir saskare ar jaunu zāļu radīšanu. Tādēļ derētu arī zēniem padomāt, ka šī profesija ir piemērota viņiem.

Prieks, ka maniem studentiem ir liela interese par zinātnisko darbu. Liela daļa no pirmskursniekiem darbojas zinātniskajā pulcīnā.

Šajā semestrī topošie farmaceiti apgūt bioloģiju, anatomiju, fizioloģiju, latīņu valodu, svešvalodu – tie ir obligātie kursi. Izvēles daļā ir botānika, farmācijas vēsture, vispārīgā ķīmija, datoru lietošana. Latvijā Ministru kabinets ir noteicis obligātos priekšmetus, kas kurai profesijai vajadzīgi, lai pēc tam iegūtu licenci strādāšanai aptiekās, un mēs esam spiesti šos likumus ievērot. Kad rādīju šo sarakstu ārzemju kolēģiem, viņi aizrādīja par lielu daļu vispārīgo priekšmetu, kuri, viņuprāt, ir pilnīgi nevajadzīgi augstākās farmaceutiskās izglītības programmā. Vispārīgā daļa aizņem pusi, ja ne pat 2/3 no visas programmas. Ārzemēs vispārīgā izglītītošos priekšmetus pēc gimnāzijas vairs augstskolās neturpina mācīties.

Zviedrijā studijas ir par velti

MĀRA SADOVSKA

INFO, REKLĀMA

LU Redakcija "Universitātes Avīze" pieņem reklāmu un sludinājumus, skenē bildes, gatavo vizītkartes u. c. darbus.

Gaidām pirmdienās un otrdienās no plkst. 10 līdz 13.30 un trešdienās no plkst. 15 līdz 17.

LU Dzimtes studiju centrs (DzSC) rīko konkursu dalībniekiem teorētiski praktiskajā seminārā "Vīrišķības, vīriešu lomas un kritiskās vīriešu studijas". Semināra vadītājs – norvēģu zinātnieks O. Holters. Pieteikumu iesniegšanas laiks – līdz 5. janvārim. Adrese: Raiņa bulv. 19, 133. telpa. Tālr.: 7034327, Fakss: 7820113. E-pasts: dzsc@la-net.lv

izsludina konkursu, lai piedalītos starptautiskajā kursā "Knowing Feminism – Feminist knowing" (angļu valodā). Mācības balstīsies uz D. Haravejas un S. Hardingas tekstiem. Iesniegumu un motivācijas vēstule iesniegšanas laiks – 30. novembris, LU DzSC, Raiņa bulvārī 19, 133. telpa. Tālr.: 7034327.

Darba laiks: P: 15 – 17; O: 15 – 17; T: 15 – 17; C: 9 – 12; P: - 16 – 18. DzSC pieejams kursa apraksts.

LU Dzimtes studiju centrs (DzSC)

AUTOSKOLA
Auto Prieks

Rudens atlaides studentiem!

Līdz novembra beigām visās autoskolas filiālēs milzīgas atlaides:

Teorētiskai apmācībai 50%

Praktiskai vadīšanai 20%

Tikai mūsu autoskolās:

datorizēta CSN apmācība; mūsaiicīgas praktiskās braukšanas mašīnas; grupas latviešu un krievu valodā.

Mūsu adreses:

CENTRS, Merķeļa iela 7-215 (preti CIRKAM);
PURVCIEMS, Induļa iela 4-102 (preti PURVCIEMA TIRGUM);
PĀRDAUGAVA, Tapešu iela 48 (14. bērnuudzā);
ZIEPNIEKALNS, Ozolciema iela 26-52;
PĻAVNIEKI, Ilūkstes iela 10-206;

721 00 99, 256 92 01, 245 62 67

Studentu padomes lapa

Vēlēšanas nāk...

IEVA REINBERGA

7.decembrī notiks Latvijas Universitātes studentu padomes vēlēšanas. Vēlēšanas notiek vienu dienu no plkst. 8.00 līdz 20.00. No plkst. 8.00 līdz 17.00 katras fakultātes studenti varēs nodot savas balsis atbalstāmajam sarakstam fakultātēs, kurās mācās. No 17.00 līdz 20.00 studenti, kuri nav paspējuši nobalsot, varēs to izdarīt LU galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19 Studentu padomē. Balsošana notiks 11 ēkās. Katrai LU fakultātei ir sava vēlēšanu urna un vēlēšanu komisija. Fakultāšu vēlēšanu komisija sastāv no iesniegto vēlēšanu kandidātu sarakstu pārstāvjiem. Lai organizētu vēlēšanu norisi un kontrolētu vēlēšanas katrā fakultātē, ir izveidota vēlēšanu komisija sekojošā sastāvā: IEVA REINBERGA, ELITA BAKLĀNE, ANDRIS KLEPERS, NATĀLIJA RIŽKA, IVARS KOKORĒVIČS, JĀNIS SPILVA, UĢIS MELDERS. Ja Jums rodas kādi jautājumi par vēlēšanu norisi, ar jautājumiem varat griezties pie vēlēšanu komisijas. Lai Jūs jau laikus varētu apsvērt, kam atdot savu balsi, Studentu padomes kandidātu saraksti tiks izvietoti fakultātēs jau 27. novembrī.

Kapēc balsot?

Šī ir jūsu lielā iespēja ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus studentu interesēs. Cilvēki, kas vēlēšanu rezultātā tiks ievēlēti Studentu padomē, pārstāvēs studentu intereses veselu gadu. Studentu padomes vēlēšanās ievēlētie saraksti un to pārstāvji, kurus Jūs atbalstīsiet visvairāk, būs to 40 studentu vidū, kas pieņems Latvijas Universitātes studentijai svarīgus lēmumus un risinās jūsu problēmas.

Kas balso?

Vēlēšanās piedalās visi Latvijas Universitātes studenti. Atšķirībā no iepriekšējo gadu pieredzes, kad balsot varēja tikai Latvijas pilsoņi (pirms diviem gadiem), un tikai dienas nodaļā studējošie studenti (pagājušajā gadā), šogad var balsot visi, kas uz šo brīdi skaitās Latvijas Universitātes studenti. Balso arī studenti, kuri paši kandidē vēlēšanās, vai ir parakstījušies kā kāda noteikta saraksta atbalstītāji.

Kā balsot?

Ierodoties fakultātē, kurā mācāties, jūs ieraudzīsiet pāris cilvēku sēžot pie galdiem un vēlēšanu urnas. Jums jāuzrāda pagarināta studentu apliecība fakultātes vēlēšanu komisijai (cilvēkiem, kas sēž pie galdā). Fakultātes vēlēšanu komisijas pārstāvis atradīs jūsu vārdu un uzvārdu fakultātē studējošo studentu sarakstā. Ar parakstu aplieciniet, ka esat saņēmis vēlēšanu biļetenu. Izdariat savu izvēli, atbalstot kādu no kandidātu sarakstiem un kandidējošiem studentiem. Do-

1. Dubultais saraksts

Nr.p.k.	Kandidāta vārds, uzvārds	Studiju programma
1	Edgars Jaunups	tiesību zinātnes
2	Juris Pūce	tiesību zinātnes
3	Iveta Aizpura	balto filoloģija
4	Zanda Lāce	sociālais darbs
5	Divs Reiznieks	komunikāciju zinātnes
6	Signe Valtīņa	balto filoloģija
7	Ieva Akule	komunikāciju zinātnes
8	Guna Krastiņa	tiesību zinātnes
9	Anete Simsons	vides zinātne
10	Dina Grabovska	krievu filoloģija
11	Anda Zvingule	komunikāciju zinātnes
12	Mārcis Krasovskis - Rapa	komunikāciju zinātnes
13	Inga Andruce	krievu filoloģija
14	Jānis Plaviņš	tiesību zinātnes
15	Kristīne Krūgajauza	balto filoloģija
16	Antra Tautkeviča	komunikāciju zinātnes
17	Valentīns Geļmans	krievu filoloģija
18	Katrina Krašauska - Krauze	komunikāciju zinātnes
19	Jānis Oga	balto filoloģija
20	Arta Cvetkova	tiesību zinātnes
21	Aldis Gobzems	tiesību zinātnes
22	Niks Volmārs	komunikāciju zinātnes
23	Nadežda Vanaga	krievu filoloģija
24	Kaspars Timermanis	tiesību zinātnes
25	Oskars Lapsiņš	politikas zinātnes
26	Zane Strūge	balto filoloģija
27	Baiba Jēkabsons	ekonomikas
28	Debora Pāvila	tiesību zinātnes
29	Jaroslavs Firsovs	krievu filoloģija
30	Santa Melngaila	tiesību zinātnes
31	Dace Virza	vadības zinības
32	Mārtiņš Kundziņš	tiesību zinātnes
33	Inese Mauriņa	vadības zinības
34	Juris Markevičs	tiesību zinātnes

dieties pie studenta, kas atrodas pie vēlēšanu urnas. Tur jūsu pareizi aizpildīto vēlēšanu zīmi apzīmogos un ievietos vēlēšanu urnā. Jūsu studentiskais pienākums ir izpildīts. Jūsu tālākā rīcība - pēc paša izvēles.

Kā aizpildīt vēlēšanu zīmi?

Vēlēšanu zīme sastāv no kandidātu sarakstu nosaukumiem (blakus ir lodziņš atzīmēm). Zem katra saraksta nosaukuma ir studentu vārds un uzvārds (blakus katram lodziņš atzīmēm). Jums ir jāizvēlas viens un tikai viens atbalstāmais saraksts. Šī saraksta ietvaros jāatzīmē kandidāti, kurus atbalstiet īpaši. Ja kāds no šī saraksta kandidātiem ir jums īpaši nevēlams - izsvīrojiet to. Jānosvītro viss vārds un uzvārds. Vēlēšanu zīme jāaizpilda pareizi, pretējā gadījumā vēlēšanu zīme tiks uzskatīta par nederīgu.

Ko darīt ja jūsu uzvārds nav fakultātē studējošo sarakstā?

Nekrītiet panīkā. Lai pie fakultātes vēlēšanu komisijas cilvēki Tevi pieraksta uz atsevišķas šim nolūkam paredzētas lapas, iepriekš vēlreiz rūpīgi aplūkojot apliecību, un tiek izsniegta vēlēšanu zīme. Jūs varat vēlē!

Nedrikt

āģitēt par sev vēlamu kandidātu sarakstu, vai kādu personu, tuvāk par 5 metriem vēlēšanu norises vietai.

Vēlēšanu zīme netiks izsniegta, uzrādotkādu citu personas apliecināšanu dokumentu.

2. Savējie

Nr.p.k.	Kandidāta vārds, uzvārds	Studiju programma
1	Pēteris Ancāns	Vēstures bakalaura
2	Kristīne Ante	Vēstures bakalaura
3	Anda Beināre	Tiesību zinātņu profesionālā
4	Alda Bražūne	Vēstures bakalaura
5	Mārtiņš Brencis	Tiesību zinātņu profesionālā
6	Mārcis Bremmers	Socioloģijas bakalaura
7	Daniels Buks-Vaivads	Tiesību zinātņu profesionālā
8	Gatis Kristovskis	Politikas zinātņu bakalaura
9	Oskars Dilēvičs	Tiesību zinātņu profesionālā
10	Linda Dominiēce	Tiesību zinātņu profesionālā
11	Laura Dubiņa	Tiesību zinātņu profesionālā
12	Elīna Dzalbe	Tiesību zinātņu profesionālā
13	Oļess Hrištenko	Vēstures bakalaura
14	Ilze Ivāne	Tiesību zinātņu profesionālā
15	Normunds Jansons	Ekonomikas bakalaura
16	Zane Kalniņa	Vēstures bakalaura
17	Kristaps Kalniņš	Ekonomikas bakalaura
18	Baiba Kantmane	Tiesību zinātņu profesionālā
19	Mārtiņš Kossovičs	Politikas zinātņu bakalaura
20	Didzis Dejus	Tiesību zinātņu profesionālā
21	Ivars Lukaševičs	Tiesību zinātņu profesionālā
22	Raivis Leimanis	Tiesību zinātņu profesionālā
23	Andris Millers	Tiesību zinātņu profesionālā
24	Jānis Mucenieks	Tiesību zinātņu profesionālā
25	Liene Ozola	Tiesību zinātņu profesionālā
26	Mārtiņš Papiņskis	Politikas zinātņu bakalaura
27	Linda Pauņa	Politikas zinātņu bakalaura
28	Sandra Peise	Tiesību zinātņu profesionālā
29	Vitālijs Platpīrs	Tiesību zinātņu profesionālā
30	Mārtiņš Plūksna	Komunikāciju zinātņu bakalaura
31	Raimonds Puks	Sociālā darba profesionālā
32	Agris Raipalis	Balto filoloģijas bakalaura
33	Andris Ročāns	Vēstures bakalaura
34	Jānis Riņķis	Filozofijas bakalaura
35	Uldis Gēliņš	Tiesību zinātņu profesionālā
36	Lāsma Ozola	Tiesību zinātņu profesionālā
37	Sergejs Senkāns	Tiesību zinātņu profesionālā
38	Zigmunds Vīķis	Politikas zinātņu bakalaura
39	Juris Bahmanis	Socioloģijas bakalaura
40	Gatis Melnūdris	Tiesību zinātņu profesionālā

4. Pairsums

Nr.p.k.	Kandidāta vārds, uzvārds	Studiju programma
1	Ēriks Samulis	ekonomikas bakalaura
2	Māruša Galeniece	vadības zinību bakalaura
3	Ivo Berkolds	vadības zinību bakalaura
4	Laura Nāburga	ekonomikas bakalaura
5	Inese Saiva	vadības zinību bakalaura
6	Marika Šimanoviča	vadības zinību bakalaura
7	Līga Vabule	ekonomikas bakalaura
8	Aleksejs Čiževskis	vadības zinību bakalaura
9	Niks Eihvalds	vadības zinību bakalaura
10	Kristaps Škapars	vadības zinību bakalaura
11	Uģis Dronka	vadības zinību bakalaura
12	Agnese Filipoviča	vadības zinību bakalaura
13	Kaspars Lukačovs	vadības zinību bakalaura
14	Aija Pilvere	vadības zinību bakalaura
15	Inga Sevostjanova	ekonomikas bakalaura
16	Jevgeņijs Kravčenko	vadības zinību bakalaura
17	Ainārs Dubra	vadības zinību bakalaura
18	Anda Kupča	vadības zinību bakalaura
19	Irina Jēpiņanova	vadības zinību bakalaura
20	Kaspars Lauris	vadības zinību bakalaura
21	Anete Malēja	vadības zinību bakalaura
22	Viktorija Petronīte	ekonomikas bakalaura
23	Arnis Balodis	vadības zinību bakalaura
24	Dainis Ozoliņš	ekonomikas bakalaura
25	Ivars Dzalbe	vadības zinību bakalaura
26	Grigorijs Skriņķpkins	vadības zinību bakalaura
27	Anita Čakure	ekonomikas bakalaura
28	Anna Kišļa	vadības zinību bakalaura
29	Karīna Taperte	politikas zinātnes bakalaura
30	Sanda Ābola	vadības zinību bakalaura
31	Dagnija Veide	vadības zinību bakalaura
32	Dmitrijs Kukels	ekonomikas bakalaura
33	Romāns Prihodjko	ekonomikas bakalaura
34	Vladislavs Springis	ekonomikas bakalaura
35	Anna Ivanova	ekonomikas bakalaura
36	Jānis Lielmanis	vadības zinību bakalaura
37	Līga Kalniņa	vadības zinību bakalaura
38	Aleksandrs Makienko	ekonomikas bakalaura
39	Sergejs Zaharovs	ekonomikas bakalaura
40	Kirils Kondratovs	ekonomikas bakalaura

Ievērojiet!

Vēlēšanu dienā noteikti paņemiet līdzī savu studentu apliecību ar uzlīmi, kas apliecina tās derīgumu.

Jūsu izvēle ir jūsu rokās!!!

3. Nacionālā apvienība

Nr.p.k.	Kandidāta vārds, uzvārds	Studiju programma
1.	Viesturs Aigars	Ģeogrāfijas bakalaura
2.	Sandis Ante	Vēstures bakalaura
3.	Kārlis Aukonis	Pedagoģijas bakalaura
4.	Māris Bārtis	Reliģiju zinātnes bakalaura
5.	Alvis Bērziņš	Datorzinātņu bakalaura
6.	Ritvars Eglājs	Ģeogrāfijas bakalaura
7.	Konrāds Funka	Ārstniecības profesionālā
8.	Arkādījs Jakuševs	Vēstures bakalaura
9.	Ivars Kameņevs	Ārstniecības profesionālā
10.	Lauma Kazuša	Vides zinātnes bakalaura
11.	Uldis Klepers	Ģeogrāfijas bakalaura
12.	Ainars Kronbergs	Ārstniecības profesionālā
13.	Māra Kropa	Bioloģijas bakalaura
14.	Lauris Neikens	Tiesību zinātņu profesionālā
15.	Jānis Palkavnieks	Teoloģijas bakalaura
16.	Pēteris Paikens	Datorzinātņu bakalaura
17.	Raimonds Poudžiņš	Datorzinātņu bakalaura
18.	Anda Praškelēviča	Balto filoloģijas bakalaura
19.	Jānis Rītums	Ekonomikas bakalaura
20.	Māris Sergejeņko	Tiesību zinātņu profesionālā
21.	Intars Sondars	Vides zinātnes bakalaura
22.	Oskars Štrodahs	Ģeogrāfijas bakalaura
23.	Andris Tobies	Vēstures bakalaura
24.	Zinīs Varts	Ģeogrāfijas bakalaura
25.	Aldis Zauls	Ģeoloģijas bakalaura
26.	Karīna Zaggere	Bioloģijas bakalaura
27.	Ģirts Drāke	Ģeogrāfijas bakalaura
28.	Evita Kļaviņa	Vadības zinību bakalaura
29.	Oskars Ikers	Ģeoloģijas bakalaura
30.	Līga Gēme	Psiholoģijas bakalaura
31.	Didzis Reinvalds	Bioloģijas bakalaura
32.	Ieva Poļakovska	Psiholoģijas bakalaura
33.	Ilze Birka	Ārstniecības profesionālā
34.	Ingrīda Geida	Balto filoloģijas bakalaura
35.	Alīna Kirejeva	Psiholoģijas bakalaura
36.	Dina Štāle	Angļu filoloģijas bakalaura

5. K un Z

Nr.p.k.	Kandidāta vārds, uzvārds	Studiju programma
1	Ģirts Zembergs	pedagoģijas bakalaura
2	Laura Kelliņa	tiesību zinātnes
3	Kalvis Apsalons	filozofijas bakalaura
4	Ilze Buša	vides zinātņu bakalaura
5	Nora Rieksta	vēstures bakalaura
6	Jurģis Tālants	filozofijas bakalaura
7	Ilze Jozēna	psiholoģijas bakalaura
8	Laura Purnāle	sociālās pedagoģijas bakalaura
9	Ieva Ābrama	vēstures bakalaura
10	Jānis Strīguns	vācu filoloģijas bakalaura
11	Laura Barbare	socioloģijas bakalaura
12	Gatis Balgalvis	ģeoloģijas bakalaura
13	Jānis Švinskis	ķīmijas maģistra
14	Edgars Āzis	optometrijas bakalaura
15	Māris Parfianovičs	ģeoloģijas maģistra
16	Kaspars Vībāns	bioloģijas bakalaura
17	Kaspars Kiris	pedagoģijas profesionālā
18	Edgars Pienis	ķīmijas bakalaura
19	Patrīcija Ivanova	ārstniecības profesionālā
20	Ieva Stokenberga	psiholoģijas bakalaura
21	Andris Čeirāns	bioloģijas doktora
22	Armands Beļakovs	vācu filoloģijas bakalaura
23	Kārlis Pajuste	ķīmijas bakalaura
24	Oļegs Dzenītis	ķīmijas bakalaura
25	Andris Namnieks	teoloģijas bakalaura
26	Astra Jankovska	teoloģijas maģistra
27	Ivars Nakurts	ķīmijas bakalaura
28	Arnis Jakubovskis	ģeoloģijas bakalaura
29	Valters Preimanis	vadības zinību maģistra
30	Dāvids Fridmanis	bioloģijas bakalaura
31	Artūrs Kalniņš	pedagoģijas bakalaura

6. Mazie oranžie

Nr.p.k.	Kandidāta vārds, uzvārds	Studiju programma
1	Līnards Kalvāns	fizikas bakalaura
2	Inguna Minusa	datorzinātņu bakalaura
3	Aivars Šmits	matemātika-statistika profesionālā
4	Elīna Lejstrauta	vidusskolas matemātikas skolotāja profesionālā
5	Guna Āboltiņa	vidusskolas matemātikas skolotāja profesionālā
6	Kaspars Lācis	fizikas bakalaura
7	Anita Blumfelde	optometrijas bakalaura
8	Dainis Dosbergs	datorzinātņu bakalaura
9	Jānis Cunsks	datorzinātņu bakalaura
10	Māris Valdats	datorzinātņu bakalaura
11	Andis Kalvāns	ģeoloģijas bakalaura
12	Andris Slišāns	fizikas bakalaura
13	Ģirts Dejus	datorzinātņu bakalaura
14	Arīta Zariņa	fizikas bakalaura
15	Liene Renerte	matemātikas bakalaura
16	Agris Pudāns	datorzinātņu bakalaura
17	Jānis Urbāns	optometrijas bakalaura
18	Krišjānis Šmits	fizikas bakalaura

Tie, kas cīnās par tevi

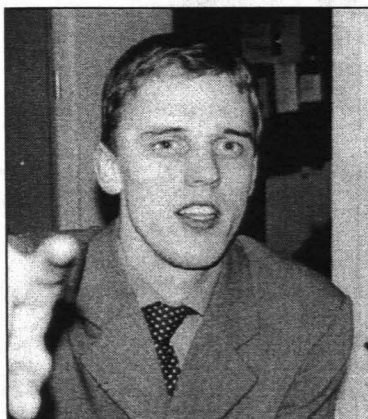
Edgars Jaunups

Visu šo gadu LUSP (pēc labākās sirdsapziņas) ir centusies realizēt LUSP Satversmē noteiktos mērķus un uzdevumus.

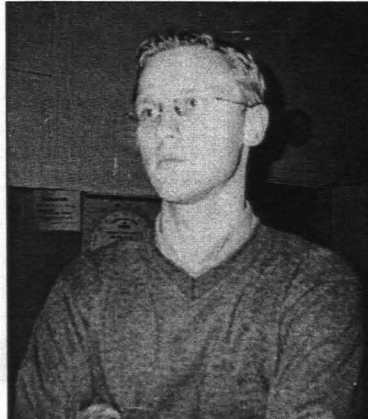
Tas LUSPam ir prasījis daudz enerģijas un pūļu, bet tagad ir ļoti laba padarītā darba sajūta, kas ir kā dopings LUSP biedriem tālākai darbībai un organizācijas attīstībai un nostiprināšanai.

Ēriks Samulis

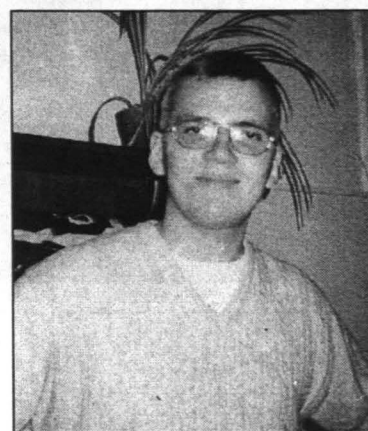
LUSP ir manas dzīves liela sastāvdaļa, kas aizpilda daļu manas darbadienas. LUSP nav priekš mums, mēs visi esam priekš LUSP.

Aldis Gobzems

Par sevi atturēšos runāt, labāk par savu sarakstu LUSPā. Dubultais saraksts ir bijis saliedētu, pragmatisku, strādāt gribušu un, pats galvenais, varošu cilvēku kopums. Galu galā, lai darbi runā mūsu vietā.

Juris Pūce

LU Studentu padome ir manas dzīves neatņemama sastāvdaļa jau divus gadus. Šķiet, esmu darījis visu, lai manu vārdu saistītu ar šo organizāciju. Par savu mērķi šai organizācijā uzskatu augstāku tās prestižu un lielākus panākumus tās cīņā.

Ieva Reinberga

Šī sasaukuma Studentu padomē darbojos kā Sociālās komisijas vadītāja un LUSP priekšsēdētāja biedre. Nodarbojos ar LUSP organizatoriskiem jautājumiem un pildīju priekšsēdētāja funkcijas tā prombūtnes laikā. Daudz vairāk laika veltīju studentu sociālo jautājumu risināšanā, un tam ir acīmredzami rezultāti.

Šis ir mans pēdējais gads Studentu padomes sastāvā un šķiet, ka laiks, kas tērēts studentu labklājības celšanai nav veltīgi izlietots.

Laura Nāburga

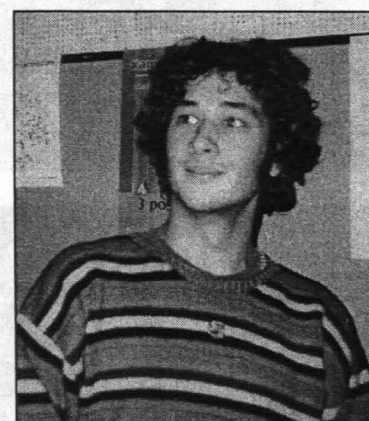

Es LUSP esmu nu jau gadu. Šī gada laikā esmu iepazinusies ar padomē notiekošo, tās uzskatiem, uzdevumiem, principiem.

Ja mani ievēlēs arī šogad, domāju, ka varēšu ķerties klāt darbiņiem jau ar pieredzējuša LUSPieša roku.

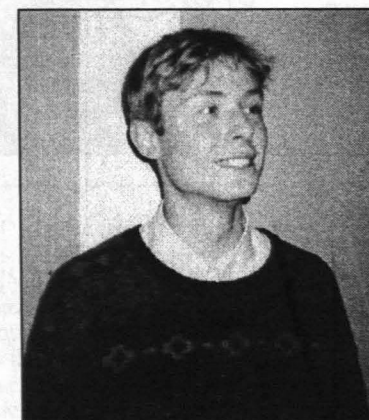
Aicinu ikvienu studentu: Atnāc uz LUSP! Varbūt tieši tevī mīt idejas, kas mums ir vajadzīgas.

Šmits. Aivars Šimts

Gada laikā LUSP ir kļuvis kaut nedaudz oranžāks. Pie tā vainīgs esmu arī es. Spēks ir vienotībā!

Andris Millers

Savējie ir visur. Beidzot arī LUSPā.

Ritvars Eglājs

Patīkami, ka studentu organizāciju un studentu ietekme augstākajā izglītībā pieaug. Teicami, ka LU Studentu padome pelnīti izvirzījusi par galveno Latvijas studentu pašpārvaldi un vadošo un virzošo spēku LSA. Esmu gandarīts, ka arī es esmu palīdzējis studentus celt saulītē – LU ir vienots latviešu valodas iestātestes, joprojām nav ieviesta vispārējā maksas izglītība un stipendiju sadale ir pašu studentu ziņā.

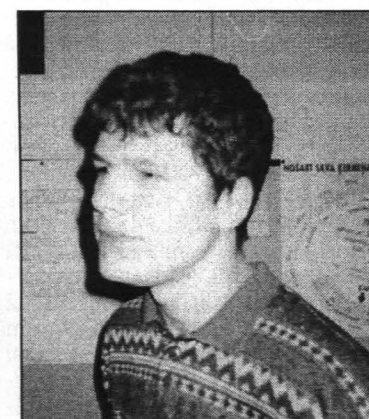
Inese Saiva

LU studentu labā ir darīts daudz! Kopīgiem spēkiem cīnāmies par LU studentu tiesībām un interesēm.

Manā pārziņā bija LUSP starptautiskās attiecības un "Universitātes Avīzes" Studentu padomes lapas veidošana! Ceru, ka Jūs to novērtējat!

Ivo Berkolds

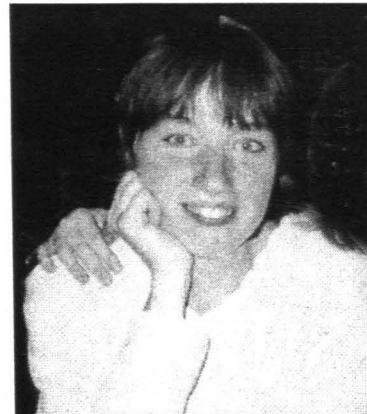
LUSPā biju nepilnu gadu, bet esmu "iebraucis" kā LU, tā arī pašā LUSP sistēmā! Šis gads mani ir radījis daudz ideju, bet realizācija...

Linards Kalvāns

Vispār LUSPā nokļuvi negaidīti. Izrādījās, ka tur notika visādas interesantas lietas!

Inguna Minusa

Es domāju, ka šis gads bija viens no grūtākajiem visā LUSP darbības laikā, bet mēs gods godam to izturējām un neļāvām mūsu vārdam krist zemu studentu acīs. Paldies visiem, kas bija LUSPā! Mēs visi bijām kopā!

Ģirts Zembergs

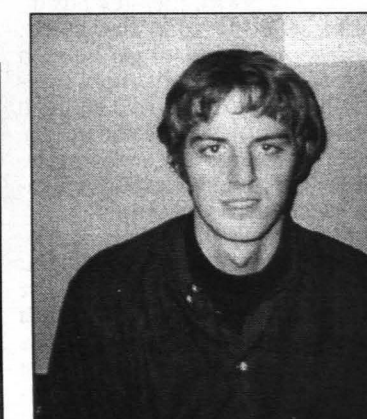
Prieks, ka KNZ šā gada laikā ir noturējies pārliecinošā opozīcijā, kāda patiesībā arī ir KNZ būtība. Uzskatu, ka šī SP ir izdarījusi daudz labu darbu, kuru rezultātus pašlaik vēl nejut, bet tie jau ir un nākotnē būs jūtami. Ceru, ka studenti nākotnē būs aktīvāki un iesaistīsies SP darbībā, jo darāmā ir ļoti daudz, bet mēs esam pamaz. Tāpēc, aktīvie cilvēciņi, sarosieties. Un vēl gribu piebilst, lai risinātu studentiem svarīgus jautājumus, nav jābūt SP loceklim.

Oskars Dilēvičs

Savējie ir visur. Beidzot arī LUSPā.

Ivars Lukaševičs

Savējie ir visur. Beidzot arī LUSPā.

Ilze Buša

Esmu KNZ pārstāve Studentu padomē. Tas izsaka praktiski visu. Man prieks, ka šis gads, darbojoties LUSP, nav atstājis manā sirdsapziņā melnus plankumus. LUSP vērtēju visnotaļ pozitīvi, jo šī sabiedriskā organizācija dod iespēju realizēties daudziem projektiem, idejām, sadarbībai ar citām augstskolām Latvijā un ārzemēs u. c. labām lietām. Ceru, ka 2001. gads aktivizēs visus, ne tikai LUSP esošos, studentus un tie iesaistīsies LUSP darbā ar savām idejām un vēlmēm.

Zintis Varc

Patlaban studēju Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes 4. kursā un nākamgad mazliet pirms Jāņiem taisos iegūt bakalaura diplomu. Šad tad pastrādāju un nedaudz arī pasportuju, kā jau ģeogrāfam patīk kļīst apkārt pa pasauli. Studentiem vajadzētu biežāk iegriezties LUSPā, tas ir viņu interesēs!

Maruta Galeniece

Šā gada laikā, kamēr darbojos LUSPā esmu guvusi sev ļoti daudz – draugus, paziņas, pieredzi, informāciju utt.

Aiz sevis esmu atstājusi divus grandiozus pasākumus: "Studentu rīkotais pateicības vakars rektoram J. Zaķim" un "Aristotelis".

Ja arī šogad būšu viens no jaukiem LUSPiešiem, tad turpināšu tāda pat garā un ar jaunām idejām un darbiem. Tiekšos tikai uz priekšu!

Varbūt LUSPieši arī šogad neiztik bez manis!?!?

Inese Saiva atvainojas LUSP locekļiem, kuru fotogrāfijas neizdevās sadabūt!
Andris Ločmanis
Daniels Buks-Vaivads
Dīvs Reiznieks
Marija Abeltiņa
Māra Kropa

Fuksene Ped-Psih fakā

Visur ir velni! Īstā elle! Un kā jūs domājat? Pat šeit notiek brīnumi!

Jā – ā – ā, apsveicam ar jaunā bērniņa – pirmā kursa studenta – piedzimšanu! Un kā gan... Cik viņam bija jāzīd pirms piedzimšanas psihologu posteni: dejas ar Elvīsa mūziku un darbmāču joki ar krāsām un ūdeni, un rāpošana pa gandrīz vertikālu, slapju dēli uz otru stāvu, un staigāšanu pa labirintu ar sasietām kājām.

Un kas viņam būs jāzīd vēl pēc piedzimšanas šajā dzīvē! Arprāts! Visādi pārbaudījumi – līdz pat eksāmeniem. Bet pagaidām students ir piedzimis, un viņam ir jāzīd caur Freida noteiktām attīstības stadijām.

Pirmā ir orālā (bērniņš visu bāz mutē un no tā saņem labsajūtu) – konkrēti šoreiz tas bija ievārijums un vitamīni. Otrā – anālā – bija jāieliek zīmulis pudelē un jāpārliecinās par lozunga "Pods ir dzīvs" patiesumu. Šajā stadijā bērnu radina pie poda un māca atdot lieko – līdz ar to būt devīgam. Trešajā, falliskajā, fāzē bija jāpielūdz Falla Simbols un jāiedomājas, kāds viņš ir... Kāpēc tā vajadzētu, saprotat jau paši. Nākamajā, latentajā, fāzē (kad bērni parasti sāk iet uz skolu) bija beidzot jāizmirst par seksu un jāsāk domāt par mācībām. Beigu beigās ģenitālajā stadijā bija jādejo "Muši – Muši" deja (tas nav par mušām, bet gan par mīlestību un tiksmīnāšanu). Jo šajā fāzē var jau sākt veselīgi tiksmīnāties, it īpaši par pretējo dzimumu.

Starp citu, varēja noteikt arī savu diagnozi par to, kura fāze nav līdz galam izdzīvota, kur vajadzētu speciāli piedomāt, lai kļūtu harmonisks. Jūs arī varat to mēģināt izdarīt, atbildot uz latentajā fāzē izmantotajiem jautājumiem:

1. Kur tu skrien uzreiz pēc lekcijām?

- Uz ēdnicu;
- Smēkēt;
- Uz tualeti;
- Bučoties;
- Atkārtot konspektus.

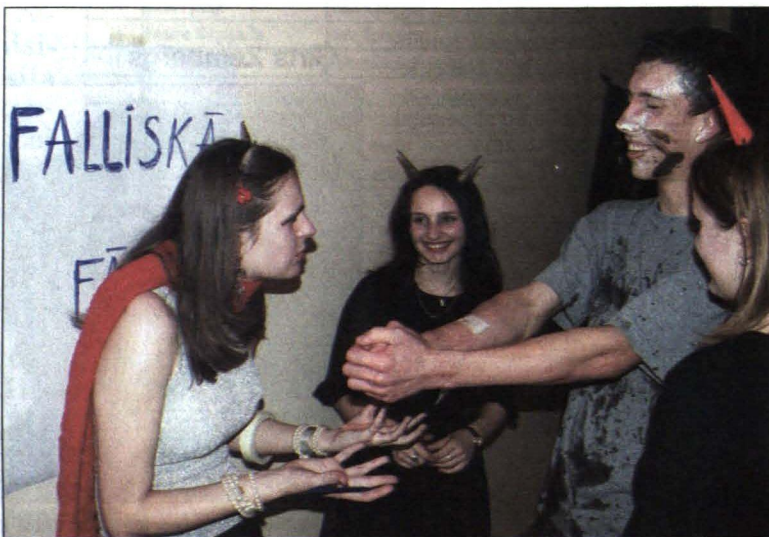
2. Ar ko tev asociējas stabs?

3. Cik naudiņas tu mums varētu aizdot?

Pirmkursnieku diagnozēs ir novērojama tendence uz "iestrēģšanu" orālajā un anālajā stadijā; latentajā retāk – kas varētu būt bīstami, jo, iespējams, enerģija nebūs virzīta uz mācību procesu tik lielā mērā, kā būtu vēlams. Bet kas zina, varbūt viss vēl mainīsies!

Freidam šeit būtu attīstības gals, bet šoreiz tā nebija – jautrā dzīve gāja uz priekšu disenītē, kur dziedāja "Autobuss Debesīs" – īstā paradīzē!

Ja kaut kas nebija saprotams par fāzēm, jūs mierīgi varat braukt pie mums uz fakā un meklēt psih. studentus B4 telpā.

Uzruna fuksim, kas nākamgad vairs nebūs fuksis

Fuksi, nu tu esi iefuksēts. Cik daudz tu no tā visa atceries? Naudz. Tas nekas, mēs tev atgādināsim, bet ne par to ir mūsu stāsts.

Nākamgad tu būsi jau liels un fuksēsi pats, tāpēc šis tas tev varētu palīdzēt izprast patieso situāciju un morāli sagatavoties lomu maiņai. Daži novērojumi un secinājumi no vecāko kursu pieredzes būs tieši laikā. Tāpēc lasi un mācies.

Pirmkārt. Fuksi, tu droši vien domā, ka tas esi tu, kam fuksenē grūti klājas, kamēr mēs uzjautrināties uz tava rēķina. Nepareizi domā, jo tieši fuksētāji ir tie, kam tavas iesvētības ir īsts pārbaudījums. Patiesībā tu esi apskaužamā situācijā – visi tev dāvā nedalītu uzmanību, aprunājas, baro, krāso un apčūbina, kamēr mums, fuksētājiem, tas ir smags darbs. Jo jūs esat simtiem, un ar katru gadu tas cipars kļūst arvien baisāks un iesvētību process arvien ilgāks, un darba stundas arvien garākas. Nē,

tā nav nīrgāšanās par jaunākajiem, tā ir uzpurēšanās no tīras sirds. Nākamgad pārliecināties pats.

Otrkārt. Vai atceries, cikos tu, satraukti pukstošu sirdi, pārkāpi fakultātes sliekšni un atdevies mūsu gādīgajām rokām? Ja tas notika pirmās stundas otrajā vai otrās stundas pirmajā pusē, tad jo labāk tev pašam – tu esi tīrājis istajā brīdī, kad fuksētāji jau ir iesiluši, bet vēl nav pārkarsuši un ir gatavi dāsni dāvēt tev visu savu sirds siltumu un kūšājošo enerģiju, un vēl šo to. Tāpēc atvaino, fuksi, ja gāji pirmais un vecākie biedri tev šķita nedaudz pastīvi un garlaicīgi, atvaino arī, ja gāji uz beigām un tev bija sajūta, ka no tevis vienkārši ātrāk grib tikt vaļā, un arī

nebrīnies, ja šķietami intīmo iniciācijas ceļu nācās veikt grupiņā un daļa kontrolpunktu bija uz laiku nozuduši. Galu galā, mēs arī esam tikai cilvēki (lai gan vecāki par tevi).

Treškārt. Vai tev, fuksi, šķita, ka iesvētībās ir pamaz intelektuālu rotaļu, kas patīkami pakutina smadzenes, un pārāk daudz *action*? Žēl gan, jo tādu kā tu ir absolūtais mazākums. Nebēdā, gluži viens tu neesi, bet jūsu nav tik daudz, kā tev varbūt šķiet – lielākā daļa tavu biedru piekrīt tev aiz pieklājības. Un tāpat – nospiedošais vairākums jauno studentu, kā liecina intervijas un aptaujas, atceroties iesvētības, ar patiesu prieku, pat sajūsmu piemin tieši tādas trakuļības, kur viņi ir rāpojuši zem galdiem, šļūkuši pa slidenām virsmām, mērkuši rokas un kājas aizdomīgos šķidrumos un putrās, dziedājuši un dancējuši, tikuši aplieti, iesēdināti ūdeni, izkrāsoti, apkāpāti, nobiedēti, pacelti gaisā un nolaisti lejā. Un tā tālāk, un tā joprojām. Tomēr tavam sirdsmieram jāpiebilst, ka visi fuksi kā likums izdzīvo un arī citi kaitējumi veselībai netiek nodarīti. Tieši tāpēc iesvētību tradīcijas ir tik dzīvīgas un paliek nemainīgas gadu no gada – pajautāji saviem vecākiem.

Beigās. Jauns students, kas izgājis iniciācijas ceļu, jūtas gandarīts. Viņš sajūt garīgu saikni ar vecākajiem kursiem, dzimto fakultāti un LU vispār. Viņš jūtas piederīgs, tiesīgs un atbildīgs. Viņā ir sēta mīlestības sēkla, kas uzdzīs pēc gada, jaunpieņacējus skatot. Neapturamais ir iekustināts, mīlestība uzvar.

TATJANA GRIŠKINA un MARIJA ABELTIŅA, Psihologu 3. kurss, SANTA U. no PPF

universitātes avīze

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē IEVA JASINSKA, GINTA LEIKARTE
Fotogrāfs TOMS GRINBERGS
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datorsalikumu veido GUNTARS STEPĀNS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
(pastkastīte atrodas LU kancelejā)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss 7034330
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: <http://www.lanet.lv/~luua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

Nākamā avīze: 12. decembrī - rakstu iesniegšanas termiņš: 1. decembris